

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Semana a členov senátu JUDr. Anny Markovej, JUDr. Dariny Ličkovej, JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Kataríny Pramukovej, v právnej veci žalobcu: **G. M. V. A.** so sídlom Š., R., B., X. Rg.Č.X., zastúpeného JUDr. D. T., advokátkou so sídlom v B., M.N., proti žalovanému: **S. P. P., a. s.**, M., B., IČO: X., zastúpenému JUDr. I. S., advokátkou so sídlom v K., H., **o zaplatenie 1.000.000.000,- Kč s príslušenstvom**, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Cb/47/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Cb/47/2003-1152 zo dňa 19. decembra 2008, právoplatného dňa 11. mája 2009 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obo/17/2009-1193 zo dňa 1. apríla 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave, ako súd prvostupňový, rozsudkom č. k. 7Cb/47/2003-1152 zo dňa 19. decembra 2008, rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a** .

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 44 689 430,50 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, k rukám právnej zástupkyne žalovaného.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že:

Žalobca si návrhom z 21. 02. 2003 uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy 1 000 000 000,- Kč so 6 % úrokom od 11. januára 2003 do zaplatenia, zmenkovú odmenu v sume 3 333 333,- Kč a trovy konania. Na odôvodnenie návrhu uviedol, že 19. 12. 2002 sa stal riadnym vlastníkom zmenky č. AS 3/98, ktorá bola ako zmenka vlastná vystavená žalovaným, ktorý v čase jej vystavenia bol ešte štátnym podnikom, zastúpeným Ing. J. D., ktorého pravosť podpisu je notársky overená. Zmenka znejúca na sumu jedna miliarda korún českých bola splatná 10. januára 2003 v T. B., a. s., V., X. B., z účtu žalovaného v prospech S. G. a. s., V.. Oprávnený zo zmenky túto indosoval v prospech S. G. a. s. blankoindosáciou dňa 07. januára 2000, ďalej bola zmenka indosovaná 12. júla 2000 v prospech spoločnosti B. S. A., ktorá ju 19. 12. 2002 blankoindosamentom previedla na žalobcu. Podpis na blankoindosácii uznal štatutárny zástupca indosanta za vlastný dňa 07. februára 2003 pred notárom. Žalobca zmenku, ktorá je zmenkou bez protestu, uplatnil v deň splatnosti v platobnom mieste, avšak bezúspešne. Preto vyzval listom zo 14. januára 2003 žalovaného, aby v rámci mimosúdneho riešenia došlo k dohode o zaplatení zmenky. Žalovaný na výzvu reagoval listom z 24. januára 2003 a oznámil, že nepristúpi na mimosúdnu pokonávku, pretože zmenku považuje za neplatnú. Ďalej uviedol k veci, že pri jednaní s predchádzajúcim vlastníkom zmenky tento uviedol, že žalovaný nikdy nenamietal neplatnosť zmenky, žalobcovi nie je, a z priebehu indosácií na rubopise zmenky je zrejmé, že ani nemôže byť známa nijaká okolnosť, za ktorej bola zmenka vydaná. Z tohto dôvodu považuje zmenku len za cenný papier, bez akéhokoľvek vzťahu k predchádzajúcim kauzálnym vzťahom medzi vystaviteľom a remitentom. Ďalej uviedol, že podľa jeho názoru

zmenka je bezvadná, lebo obsahuje všetky formálne náležitosti vyžadované zákonom č. 191/1950 Zb. a jednotlivé indosácie boli vykonávané riadne a v súlade so zákonom. K žalobe pripojil kópiu rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Obo 182/2000 z 29. novembra 2001. Vo svojej žalobe navrhol vydať zmenkový platobný rozkaz.

K žalobe sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre postup podľa § 175 ods. 1 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.). Tvrdil, že je množstvo skutočností, ktoré spochybňujú pravosť zmenky AS 3/98. Predovšetkým uviedol, že zmenka je v materiálnej podobe vyjadrený obsah právneho úkonu, ktorý musí mať príslušné vlastnosti, t. j. musí byť skutočný (pravý). Pri požiadavke skutočnosti (pravosti) to znamená, že pre záver o pravosti nebude postačovať iba formálna úplnosť, ale bude sa vyžadovať aj platnosť toho, čo je v materiálnej podobe vyjadrené na zmenke, teda aj platnosť daného právneho úkonu. Pre záver o tom, že nemožno vydať zmenkový platobný rozkaz stačí, ak je daná minimálna pochybnosť o pravosti zmenky. Pochybnosť je pritom daná z viacerých dôvodov, a to uvedenie vystaviteľa zmenky do omylu (§ 49a Obč. zák.), spôsobilosť na právne úkony osoby, ktorá zmenku podpísala so zreteľom na ust. § 38 a § 39 Obč. zák. s prihliadnutím na to, že žalovaný v čase podpisovania zmeniek bol štátnym podnikom. Ďalej uviedol, že osoba podpisujúca zmenku mohla konať aj pod psychickým nátlakom, čomu by nasvedčovala jeho následná násilná smrť, a preto pre absenciu vôle konajúceho je takýto právny úkon absolútne neplatný. Ďalším dôvodom neplatnosti zmenky, ak by sa nejednalo o predchádzajúce dôvody, je rozpor so zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, nakoľko S. G. a. s. nepatrila medzi v zákone vymenované subjekty, ktorým by štátny podnik mohol poskytnúť dar. Namietal porušenie devízového zákona č. 202/1995 Z. z. a poukázal na to, že policajné orgány SR zadržali niekoľko desiatok falošných zmeniek, ktoré mal údajne podpísať Ing. D. ako bývalý štatutárny zástupca žalovaného. Navrhol nariadiť znalecké dokazovanie na pravosť podpisu Ing. J. D.. V ďalšej časti sa zaoberal ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb. a tvrdil, že terajší majiteľ zmenky pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Navrhol znalecké dokazovanie na pravosť podpisu Ing. D., znalecké dokazovanie na spôsobilosť osoby, ktorá vystavila zmenky, vyžiadať spisy polície vyšetrujúcej vraždu Ing. D., vyžiadať spisy finančnej polície vyšetrujúcej kauzu tzv. D. zmeniek, vypočítať notárku M. S. na okolnosti podpisu zmeniek a požiadať o súčinnosť policajné orgány ČR a oboznámiť sa s obsahom spisov

vyšetrujúcich trestnú činnosť štatutárov S. G. a. s.. Ďalej vzniesol i námietku premlčania.

Zmenkový platobný rozkaz nebol vydaný a súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie, na ktorom vypočul ako svedka notárku M. S., ktorá uviedla, že zmenku (spolu 14 kusov) podpísal Ing. J. D., čo vyplýva z položky 424 osvedčovacej knihy. Súd konštatoval, že zo strany 177 osvedčovacej knihy vyplýva, že dňa 30. 10. 1998 podpísal Ing. D. viaceré listiny pod položkami 423 až 431 v prítomnosti svedkyne. Svedkyňa uviedla, že na zmenke bola uvedená len mena označená Čk, ale nebola tam uvedená zmenková suma. Uviedla, že sa nepamätá, či zmenka bola označená značkou AS 3/98.

Súd vo veci rozhodol rozsudkom z 19. 01. 2004 tak, že žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, bol rozsudok z 19. 01. 2004 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, že nie je správny právny názor súdu prvého stupňa, keď žalobu zamietol z dôvodu, že zmenková suma je neurčitá, keď je vyjadrená v nejestvujúcej mene Čk, pretože podľa § 13 zák. č. 6/1993 českej zbierky zákonov O České národní bance peňažnou jednotkou v ČR je koruna česká, skratka názvu je Kč. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu, je slovný údaj meny dostatočne určitý. V ďalšom konaní nariadil súdu prvého stupňa zaoberať sa ďalšími námietkami žalovaného. V intenciách zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, súd prvého stupňa sa v novom konaní zaoberal ďalšími námietkami žalovaného, a za tým účelom vykonal dokazovanie.

Prvou námietkou žalovaného bolo, že zmenku nepodpísal štatutárny orgán žalovaného Ing. J. D.. Súd zistil, že žalovaný na toto svoje tvrdenie neunesol dôkazné bremeno s prihliadnutím na úradne overený podpis menovaného.

Ďalšie dokazovanie bolo zamerané na zisťovanie skutkového stavu s prihliadnutím na námietky (tvrdenia) žalovaného, a to vypočutím svedka V. W., ktorý vo svojej výpovedi uviedol, že v čase, keď odkúpil zmenku ako zástupca spoločnosti B. od S. G. a. s., t. j. 12. 07. 2000, na zmenke boli vyplnené všetky náležitosti a chýbal len údaj o splatnosti, pričom vyplňovacie oprávnenie bolo na neho delegované priamo

v zmluve o prevode zmenky. Preto doplnil zmenku o údaj o splatnosti január 2003.

Svedok V. K. vypočutý na pojednávaní 28. 3. 2006 uviedol, že bol prítomný pri podpísaní kúpnej zmluvy o prevode predmetnej zmenky medzi spoločnosťou B. a žalobcom a zmenka v tom čase bola vyplnená vo všetkých údajoch. Na stretnutí pri prevode zmenky bol spolu so štatutárom žalobcu prítomný i M. Š., občan ČR.

Právna zástupkyňa žalobcu JUDr. I. T. na pojednávaní 19. 01. 2004 uviedla, že žalobca zmenku nadobudol indosamentom od posledného majiteľa zmenky B. a na zmenke nebol vyplnený údaj – dátum splatnosti – a tento údaj doplnil žalobca na deň 10. 01. 2003. Zmenku žalobca nadobudol bez vyplňovacieho oprávnenia a dátum splatnosti tam doplnil podľa toho, kedy sa rozhodol zmenku voči žalovanému uplatniť. Predchádzajúca právna zástupkyňa svoje vyjadrenie odvolala tvrdiac, že podľa informácie klienta (žalobcu) tento kúpil úplne vyplnenú zmenku a ona, nakoľko pracovala na inom takmer totožnom prípade, si na pojednávaní zamenila obe kauzy. Túto informáciu poslala súčasnej právnej zástupkyňi žalobcu e-mailom.

Súd ďalej vykonával dokazovanie vyžiadaním spisov z trestných konaní, a to z Krajského úradu vyšetrovania PZ Bratislava, z Vrchného štátného zastupiteľství Olomouc, ČR, z Krajského súdu v Ostrave, ČR, z Prezídia Policajného zboru – Úrad boja proti organizovanej kriminalite Bratislava.

Následne súd uznesením z 18. 12. 2006 konanie prerušil podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP, a to až do právoplatného skončenia veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 1T 34/2000, ktoré je vedené pre trestný čin vraždy Ing. J. D. a iné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesenie o prerušení konania zrušil z dôvodu, že vzhľadom na charakter žalobcom uplatneného nároku v predmetnej veci, rozhodnutie a konanie v trestnej veci vraždy Ing. J. D. vedeného pod sp. zn. 1T 34/2000 nie je konaním, ktoré môže mať význam pre rozhodnutie v predmetnej veci.

Súd po zrušení uznesenia o prerušení konania Najvyšším súdom Slovenskej republiky vec opätovne prejednal na pojednávaní 14. 01. 2008 a dospel k nasledovným záverom:

Súd sa oboznámil s materiálom, ktorý zaslali na základe dožiadania súdu orgány zo Slovenskej republiky a Českej republiky, a zistil, že ani jedna zo svedeckých výpovedí, resp. výpovedí obvinených nemá relevantný význam pre rozhodnutie sporu.

Vrchní státní zastupitelství v Olomouci zaslalo fotokópiu protokolov z výsluchov obvinených (pracovníci U. B.), ktorý sa však týkal trestného činu úverového podvodu, resp. účasti na ňom.

Krajský súd v Ostravě zaslal kópie výsluchov R. Z. z prípravného konania a hlavných pojednávanií. V tomto konaní R. Z. tvrdil, že mal vyplňovacie prehlásenie k zmenkám podpísané Ing. J. D., ale v spise nie je zmienka, že by takéto vyplňovacie oprávnenie predložil, a navyše toto tvrdenie sa týkalo 12 ks zmeniek, ktoré podľa neho mali slúžiť na vyrovnanie záväzku u P.M.C. B., a. s..

Z vykonaného dokazovania, a to svedeckými výpoveďami, z predložených listinných dôkazov, ako i z predložených spisov v trestných konaniach, súd zistil, že žalobca podal 21. 03. 2003 návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu, ktorým by súd uložil žalovanému zaplatiť mu zmenkovú sumu 1 000 000 000,- Kč spolu so 6 % úrokom a zmenkovou odmenou. Na preukázanie svojho nároku predložil originál zmenky AS 3/98 vystavenej žalovaným na rad S. G. a. s., V.. Zmenka bola trikrát indosovaná, a to prvý majiteľ ju indosoval na rad spoločnosti S. G. a. s., ktorá ju blankoindosamentom previedla na rad spoločnosti B., a. s., a táto ju následne previedla na žalobcu.

Žalovaný v konaní vzniesol námietku neexistencie právneho dôvodu vydania zmenky, formálnej vadnosti zmenky z viacerých dôvodov, námietky vyplatenia blankozmenky a procesné námietky.

Pokiaľ sa týka námietky nedostatku kauzy, súd je toho názoru, že na vystavenie zmenky nebol v konaní preukázaný, napriek rozsiahlemu dokazovaniu, žiadny kauzálny dôvod. V konaní však nebolo jednoznačne ani preukázané, že žalobca konal vedome na

škodu dlžníka, a preto v zmysle § 17 zmenkového zákona by žalobca nebol povinný v tomto konaní kauzu preukazovať.

Z výsledkov dokazovania však nevyplývala ani skutočnosť, že k predmetnej zmenke udelil žalovaný vyplňovacie oprávnenie pre prvého majiteľa S. G. a. s.. Prehlásenie R. Z., vtedajšieho štatutárneho orgánu prvého majiteľa zmenky zo 16. 01. 2001, pripojené ako príloha k notárskej zápisnici z 12. 11. 2001 N 273/2001 spísanej notárom Mgr. P. H. o tom, že 24 zmeniek bolo žalovaným vystavených ako blankozmenky a boli podložené dohodami medzi výstavcom a majiteľom, súd nepovažoval za preukázanie, že dohoda o vyplňovacom práve k týmto zmenkám existovala. R. Z. vo výpovedi zo 04. 12. 2001 pred vyšetrovateľom Polície ČR uviedol, že všetkých 24 zmeniek bol oprávnený vyplniť (zmenky nemali dátum splatnosti a zmenkovú sumu) a predal ich už vyplnené všetky. Mimo týchto 24 zmeniek dostal od Ing. D. 6 bianko zmeniek, ako náhradné zmenky v prípade poškodenia alebo zlého vyplnenia niektorej z balíku 24 zmeniek a ďalej tvrdil, že z týchto 6 zmeniek sa mal uspokojiť z dôvodu platenia úrokov z omeškania v súvislosti so zmluvou o postúpení pohľadávok medzi S. a T..

Súd v zmysle § 121 O. s. p. má z konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 37Zm 415/99 za preukázané, že 5 zmeniek S. G. a. s., V., zastúpený štatutárnym orgánom R. Z. indosoval na U. B. ako vistazmenky a takto boli i uplatnené pred súdom. Naviac menovaný bol vypočutý ako svedok v konaní 37Zm 415/99 pred dožiadaným súdom a svoju výpoveď pred týmto súdom následne notárskou zápisnicou „upresnil“ tak, že vlastne svoju výpoveď úplne zmenil. Súd preto dospel k záveru, že v súvislosti so všetkými svojimi tvrdeniami je R. Z. absolútne nevierohodným svedkom a na jeho tvrdenie nie je možné brať zreteľ.

Svedecká výpoveď svedka V. W. je tiež v rozpore s pôvodným tvrdením bývalej právnej zástupkyne žalobcu, ktorá na rozdiel od svedka pôvodne v konaní tvrdila, že dátum 10. 01. 2003 doplnil na zmenku žalobcu. Svoje tvrdenie síce dodatočne „upresnila“ vlastne zmenila, že žalobca nadobudol už zmenku vyplnenú uvedeným dátumom. Uviedla, že si predmetný prípad zmýlila s iným obdobným prípadom, na ktorom pracovala. Toto však nepreukázala a súd práve s prihliadnutím na odbornosť právnej zástupkyne a skutočnosť, že až na základe výzvy terajšej právnej zástupkyne žalobcu upravila svoje tvrdenie na pojednávaní konanom 19. 01. 2004, neprihliadol na

tieto svedecké výpovede.

Pre úplnosť súd považuje za potrebné uviesť, že v priebehu zisťovania skutkového stavu súd vypočul viacerých svedkov na zistenie okolností a dôvodov vystavenia zmeniek bývalým štatutárnym orgánom žalovaného. Svedeckými výpoveďami nebolo preukázané, že žalovaný vystavil blankozmenky a udelil vyplňovacie oprávnenie prvému majiteľovi zmenky. Prehlásenie R. Z., ktorý bol štatutárnym orgánom S. G. a. s. priložené k notárskej zápisnici z 12. 11. 2001 o tom, že mu bolo udelené vyplňovacie oprávnenie, ktoré ako prvému majiteľovi zmenky mu dal vystaviteľ, súd nepovažoval za vierohodné z dvoch dôvodov, a to jednak preto, že predmetná zmenka je vistazmenkou a jednak z dôvodu, že svedok R. Z. nie je vierohodným svedkom. Jeho výpovede sú rozporné a ako súd zistil v konaní 37Zm 415/99 (predmetom ktorého sú tiež tzv. D. zmenky), svoje výpovede mení. Dohoda o vyplnení blankozmenky v zmysle čl. I. § 10 zmenkového zákona nemá stanovenú žiadnu formu, teda môže byť uzavretá i ústne, ale z praktického hľadiska, a najmä pri takej veľkej sume, aká je predmetom sporu, by bolo ústne udelenie vyplňovacieho oprávnenia prinajmenšom pochybné. V čase, keď už druhý aktér zmenkového obchodu nežije, nemá kto vyvrátiť, resp. potvrdiť ústne tvrdenie o udelení vyplňovacieho oprávnenia.

Naviac súd poukazuje na to, že zmenky vystavené a podpísané za žalovaného Ing. J. D. boli vo všetkých súdu známych prípadoch vystavené na rad S. G. a. s., kde štatutárnym orgánom bol R. Z.. Pritom v prípade 5 zmeniek, ktoré menovaný indosoval na U. B. a. s., súd v konaní (37Zm 415/1999) zistil, že na všetkých žalovaných zmenkách je dátum splatnosti uvedený „na základe predloženia zmenky“, a tieto zmenky boli predložené na platenie ako vistazmenky, z čoho vyplýva, že svedok ako prvý majiteľ zmenky si bol vedomý toho, že žalovaný vystavil zmenky ako zmenky na videnie.

Súd po vykonanom dokazovaní, ktoré bolo zamerané na zistenie skutkového stavu, z ktorého vzhľadom na doleuvedené zistenie nevyvodzoval právne závery, sa zaoberal ďalšou námietkou žalovaného, ktorý tvrdil, že predmetná zmenka AS 3/98 je zmenkou na videnie, a preto nárok z nej je už premlčaný a je absolútne neplatná, pretože má dva navzájom sa vylučujúce dátumy splatnosti.

Z predloženého originálu zmeny AS 3/98 súd zistil, že bola vystavená žalovaným ako vlastná zmenka dňa 28. 10. 1998 na rad S. G. a. s., D., X. V. V časti splatná dňa je vľavo uvedený dátum 10. 01. 2003 a vpravo oproti je uvedené „zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ a nad týmto údajom je uvedená mena a čiastka číslom 1 000 000 000,- Čk a pod ním slovom čiastka jedna miliarda českých korún Čk.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že dátum 10. 01. 2003 ako dátum splatnosti a zmenková suma vyjadrená číslom i slovom, sú údaje, ktoré boli dopísané dodatočne.

Podľa ustanovenia čl. I. § 75 zák. č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len zmenkový zákon) vlastná zmenka obsahuje označenie, že ide o zmenku, bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, údaj splatnosti, údaj miesta kde má byť platené, meno toho, komu alebo na koho rad má byť platené, dátum a miesto vystavenia zmenky a podpis vystaviteľa.

Pre platný sľub možno použiť akékoľvek výrazy, napr. zaplacením, zaväzujem sa zaplatiť, povinný som zaplatiť a pod., len musí byť zo znenia jasné, že ide o bezpodmienečný sľub, čo v predmetnej veci je na zmenke uvedené „zaplatíme...“, a ďalej pokračujú slová ... na základe predloženia zmeny efektívne“. Z toho vyplýva, že základom zmenkového prehlásenia je bezpodmienečný sľub výstavcu, že zaplatí určitú sumu na základe predloženia zmenky. Zročnosť vyjadrená údajom „na videnie“ alebo výrazom rovnakého významu, napr. „na predloženie“, „a vista“ značí, že platenie musí byť vykonané hneď, keď oň majiteľ zmenky žiada. Z tohto hľadiska treba posudzovať prípustnosť výrazov významu slova „na videnie“ (Karol Kizlink, Ján Spišiak, komentár Zmenkové právo). V súlade s čl. I. § 33 ods. 1 zmenkového zákona slová „zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ vyjadrujú okrem bezpodmienečného prísľubu zaplatiť i to, že platenie musí byť vykonané hneď, keď oň majiteľ zmenky požiada.

Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že tento údaj bol do uplatnenej zmenky začlenený nie ako údaj dátumu splatnosti, ale ako zdôraznenie požiadavky výstavcu (žalovaného), aby zmenka bola uplatnená zákonom predpokladaným spôsobom, teda predložením originálu zmenky.

Podľa právneho názoru súdu, údajom „... na základe predloženia zmenky...“ je bez akýchkoľvek pochybností vyjadrený údaj splatnosti určený vystaviteľom zmenky,

teda predmetná zmenka je zmenkou na videnie. O vôli vystaviteľa vystaviť zmenku na videnie svedčí i doplnenie údajov splatnosti – na základe predloženia – o slovo efektívne. Slovo efektívne podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka má význam ako „skutočne“ a v danej veci súd navyše s poukazom na § 41 ods. 1 a 2 zmenkového zákona, že platba bude vykonaná v cudzej mene (Kč).

Zmenka predložená v konaní je teda nepochybne vistazmenkou a vystaviteľ sa na základe predloženia zmenky zaviazal zaplatiť zmenečnú sumu v cudzej mene, v korunách českých. Táto zmenka obsahuje ďalší dátum splatnosti, a to deň 10. 01. 2003. Súd preto dospel k záveru, že dikcia údajov splatnosti uvedená vystaviteľom nepochybne je údajom, že zmenka má byť splatná na videnie, a teda predložená zmenečná listina obsahuje dva údaje splatnosti.

Pri posúdení, či listina je platnou zmenkou vlastnou v zmysle čl. I. § 75 a 76 zmenkového zákona je potrebné vychádzať z toho, čo je na listine skutočne uvedené. Je spoločnou povahou všetkých listinných cenných papierov, a teda i zmeniek, že forma akou súd vydané, určuje i ich obsah. Forma zmenky pri vydaní bola určená ako vistazmenka a doplnenie zmenky o ďalší údaj splatnosti, t. j. označenie určitého dňa splatnosti znamená, že ide o dva navzájom sa vylučujúce údaje o splatnosti zmenky, a taká zmenka je preto neplatná.

Tento záver platí proti každému ďalšiemu majiteľovi zmenky. Zmenka AS 3/98 bola indosovaná nepretržitým radom indosantov a terajší majiteľ ju nadobudol indosáciou 19. 12. 2002, teda v čase, keď zmenkový nárok voči príjemcovi bol už premlčaný. Zmenka na videnie musí byť predložená na platenie do jedného roku od dátumu vystavenia, t. j. predmetná zmenka mala byť predložená na platenie najneskôr 28. 10. 1999 a žalobca ju predložil až 10. 1. 2003 (§ 34 ods. 1 a 70 ods. 1 zmenkového zákona).

Žalobca pri nadobúdaní zmenky mohol vychádzať len z toho, čo je na listine uvedené a nie z jednostranného tvrdenia indosanta, čo mali na mysli tí, čo zmenku vystavili.

Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že predložená zmenka má také formálne vady, v dôsledku ktorých je absolútne neplatná.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že ich priznal úspešnému žalovanému. Žalovanému v konaní vznikli trovy z titulu náhrady trov právneho zastúpenia, a to za 5 úkonov právnej pomoci podľa vyhl. č. 163/2000 Z. z. (príprava a prevzatie vecí, 2x písomné vyjadrenie, pojednávanie 19. 1. 2004 presahujúce 2 hodiny) po 2 281 523,- Sk, čo je spolu 13 407 615,- Sk a 19 % DPH 2 547 449,- Sk + režijný paušál 5x 128,- Sk, spolu 15 955 704,- Sk.

Podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. z titulu trov právnej pomoci má žalobca právo na náhradu trov za 9 úkonov (písomné vyjadrenia z 09. 04. 2006, 06. 06. 2006, 16. 01. 2007, 20. 03. 2007 a 13. 01. 2007, účasť na pojednávaní 28. 03. 2006, 16. 05. 2006, 14. 11. 2008 a 19. 12. 2008) po 2 681 650,- Sk, čo je spolu 24 134 850,- Sk + 19 % DPH 4 585 621,50 Sk (za 1 úkon DPH 509 513,50 Sk), spolu 28 720 471,50 Sk.

Trovy právneho zastúpenia v sume 44 676 175,50 Sk a náhradu cestovného vlastným motorovým vozidlom 2x Košice – Bratislava a späť spolu v sume 13 255,- Sk (spolu 44 689 430,50 Sk), je žalobca v zmysle § 149 ods. 1 O. s. p. povinný zaplatiť k rukám právnej zástupkyne žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 2Obo/17/2009-1193 zo dňa 1. apríla 2009, právoplatným dňa 11. 05. 2009, na odvolanie žalobcu proti prvostupňovému rozsudku, rozhodol takto:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2008 č. k. 7Cb 47/2003-1152 p o t v r d z u j e .

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 178 161,72 eur na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I. S. do troch dní.

V dôvodoch svojho potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol:

Rozsudok prvostupňového súdu napadol odvolaním žalobca. V rozsiahlom, jedenásť stranovom podaní tomuto rozhodnutiu vytýka podľa § 205 ods. 1 písm. b/, d/ a f/ O. s. p., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V

odvolacom návrhu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrhu vyhovel, eventuálne, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Vecne prvostupňovému súdu vytýka, že okrem iného založil neplatnosť zmenky (vistazmenky) aj na inom určení splatnosti (10. 01. 2003), čo je vylúčené a robí zmenku neplatnou. Tento záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je založené na nesprávnom posúdení delenia dôkazného bremena v zmenkovom konaní. Každý civilizovaný súd v dnešnej dobe akceptuje pravidlo, že dôkazné bremeno je medzi účastníkmi konania rozdelené tak, že každý v konaní preukazuje tie skutočnosti, ktoré tvrdí v rámci svojho procesného postavenia na podporu svojho procesného postavenia. Ak žalobca v konaní uplatňuje pohľadávku zo zmenky, zaťažuje ho bremeno tvrdenia v tom rozsahu, že je majiteľom zmenky vykazujúcej znaky platnej zmenky a toto svoje skutkové tvrdenie musí aj preukázať. Ak preukáže žalobca v konaní o zaplatenie zmenky, že je majiteľom zmenky vykazujúcej znaky platnej zmenky, uniesol svoje dôkazné bremeno a nemôže byť neúspešný v konaní z toho dôvodu, že v konaní neboli preukázané akékoľvek ďalšie skutkové okolnosti. Hmotné zmenkové právo pracuje s problematikou vyplnených bianko zmeniek tak, že neprihliada na ich dočasnú neúplnosť a vníma ich tak, ako keby boli od počiatku úplnými zmenkami (s účinkami *ex tunc*). Žalobca, ktorý v konaní uplatňuje pohľadávku vtelenú do zmenky, ktorá bola pôvodne emitovaná ako blankozmenka a ktorej text bol následne doplnený, nie je povinný v konaní tvrdiť, že táto zmenka bola dopĺňovaná a že bola doplnená na základe platne udeleného vyplňovacieho oprávnenia.

Otázka prípadnej pôvodnej (ne)úplnosti zmenky, jej riadneho vyplnenia, či excesivity vyplnenia alebo (ne)existencie vyplňovacieho oprávnenia sa môže v konaní o zaplatenie vyplnenej zmenky stať právne významnou iba v prípade, že žalovaný na týchto skutkových tvrdeniach založí svoju obranu proti uplatnenej zmenke. Až do okamihu, keď žalovaný tvrdí, že súdne uplatnená zmenka bola pôvodne neúplná a že nebola vyplnená v súlade s vyplňovacím oprávnením, alebo že vyplňovacie oprávnenie nebolo vôbec udelené, je otázka prípadnej neúplnosti zmenky dôvodnosti a okolností jej vyplnenia absolútne bezpredmetná. Až v okamihu, kedy žalovaný takúto obranu v konaní uplatní, stáva sa táto otázka pre posudzovanie dôvodnosti žaloby na zaplatenie zmenky právne významnou.

Ide však o skutkové tvrdenie žalovaného uplatnené ako obrana proti vymáhaniu

zmenkovej pohľadávky a dôkazné bremeno ohľadom preukázania tohto tvrdenia nesie ten účastník konania, ktorý ho na podporu svojho procesného postoja uplatnil.

Ak teda žalovaný v rámci obrany proti uplatneniu zmenky v konaní tvrdil, že k vyplneniu dáta (dátumu) splatnosti (a ani zmenkovej istiny) do uplatnenej zmenky nebolo udelené vyplňovacie oprávnenie, je na ňom, aby takéto svoje skutkové tvrdenie preukázal. Vzhľadom na to, že žalovaný nič také v konaní nepreukázal platí, že neuniesol dôkazné bremeno - "záver o tom, že účastník neuniesol dôkazné bremeno, možno urobiť vtedy, ak zhodnotenie dôkazov, ktoré boli za konania vykonané, neumožňuje súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia účastníka a ani o tom, že by bolo nepravdivé".

Ak teda prvostupňový súd po rozsiahlom dokazovaní skonštatoval, že nie je možné preukázať či na vyplnenie zmenky bolo udelené vyplňovacie oprávnenie, nie je možné na tomto hodnotení dokazovania založiť zamietnutie žaloby, ale naopak, je možné uložiť povinnosť žalovanému zaplatiť zmenkový dlh, pretože bolo na žalovanom, aby v konaní preukázal svoje tvrdenie o tom, že predmetné vyplňovacie oprávnenie nebolo udelené a toto svoje tvrdenie aj preukázal. Nakoľko to bol žalovaný, ktorý v tomto konaní neuniesol dôkazné bremeno ohľadne spornej skutkovej okolnosti, ktorou je udelenie alebo neudelenie vyplňovacieho oprávnenia k vyplneniu dáta splatnosti do uplatnenej zmenky, je možné výsledok dokazovania spočívajúci v konštatovaní súdu, že nie je možné preukázať, či oprávnenie bolo či nebolo udelené, prirátať na ťarchu iba a len tomu účastníkovi konania, ktorý nepreukázaním namietanej skutkovej okolnosti neuniesol dôkazné bremeno, pričom týmto účastníkom v tomto súdnom konaní je výlučne žalovaný.

Prvostupňový súd však ohľadom tejto skutočnosti vyložene suploval povinnosť žalovaného a sám si zhodnotil, že síce: "Dohoda o vyplnení blankozmenky v zmysle čl. I. § 10 zmenkového zákona nemá stanovenú žiadnu formu, teda môže byť udelená aj ústne, ale z praktického hľadiska a najmä pri takej vysokej sume aká je predmetom sporu, by bolo ústne udelenie vyplňovacieho oprávnenia prinajmenšom pochybné. V čase, keď už druhý aktér zmenkového obchodu nežije, nemá kto vyvrátiť, resp. potvrdiť ústne tvrdenie o udelení vyplňovacieho oprávnenia." Takéto hodnotenie dôkazov súdom, je absolútne neprípustné, nakoľko súd tu ignoruje tú skutočnosť, že ten, koho nazýva "aktérom" zmenkového obchodu, bol iba a len Štatutárnym orgánom žalovaného. Nie však Ing. J. D., na ktorého v citovanej pasáži z rozsudku prvostupňový súd evidentne naráža, bol účastníkom zmenkového obchodu, ale bol to žalovaný ako právnická osoba. Je prinajmenšom zarážajúce, ako

skutočnosť, že bývalý štatutárny zástupca žalovaného už nežije, zneužíval počas celého konania žalovaný, ale obdobná zmienka, resp. argumentácia na obdobnej úrovni v rozsudku je viac ako nemierná, alibistická a utilitárna (prospechárska). Takto súd pochybil i pri samotnom hodnotení dôkazov. Aj v tomto prípade ide o zisťovanie tej skutkovej okolnosti, či žalovaný pri vystavení spornej zmenky udelil jej nadobúdateľovi oprávnenie vyplnenia. Jediným dôkazným prostriedkom, ktorý je spôsobilý poskytnúť informácie o fakte, či uvedené vyplňovacie oprávnenie bolo či nebolo udelené, sú svedectvá a prehlásenia R. Z.. Súd prvého stupňa k informáciám získaným týmito dôkaznými prostriedkami neprihliadol s odôvodnením, že svedok R. Z. nie je vierohodným svedkom, pretože jeho výpovede "sú rozporné" a svedok "svoje výpovede mení". Prvostupňový súd však v odôvodnení rozsudku konkrétne neuviedol, v čom sú výpovede svedka Z. nevierohodné a ako svoje výpovede svedok Z. menil. Ohľadom týchto skutočností sa prvostupňový súd odvoláva na iné konanie, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 37Zm 415/99 (a ktorého účastníkom žalobca nie je), pričom z rozsudku však nevyplýva o aké konanie ide, kto sú účastníci tohto konania (možno sa len domnievať, že jedným z účastníkov je asi aj žalovaný) a taktiež v priebehu sporu prvostupňový súd účastníkov konania sp. zn. 7Cb 47/2003 neupozornil na to, že dôkazy vykonané v uvedenom konaní vedenom pod sp. zn. 37Zm 415/99, bude prvostupňový súd aplikovať aj v konaní sp. zn. 7Cb 47/2003. Žalobca tak nemal možnosť sa k takýmto vykonaným dôkazom vôbec vyjadriť. Uvedeným (ne)konaním prvostupňového súdu bolo jednoznačne porušené právo žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Vzhľadom na vyššie uvedené žalobca usudzuje, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný a konanie pred súdom prvého stupňa je tak postihnuté vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Jedným z dôvodov, pre ktoré súd prvého stupňa považuje svedka Z. za nevierohodného je konštatovanie súdu, že sporná zmenka je vistazmenkou a svedok Z. vypovedal, že zmenky boli vystavené ako blanko zmenky. Tvrdenie, že sporná zmenka je vistazmenkou, však nie je možné považovať za skutkové zistenie, ale iba za vklad obsahu zmenky, ktorý je prinajmenšom problematický. Ak súd prvého stupňa dospel k záveru, že sporná zmenka je vistazmenkou (tu odvolateľ upozorňuje, že právnu konštrukciu, ktorú si prvostupňový súd nekriticky osvojil a prijal a o ktorú sa aj právne oprel, teda skutočnosť, že ide o vistazmenku, bola obsiahnutá vo vyjadrení nového právneho zástupcu žalovaného v spore v roku 2007, teda štyri roky po začatí konania), bez ohľadu na to, že existuje niekoľko

pádnych argumentov, ktoré tento záver súdu prvého stupňa vyvracajú, je neprijatá aby súd označil svedka Z. za nevierohodného, pretože tento svedok vypovedal niečo iné, ako čo si o zmenke bez akéhokoľvek relevantného skutkového poznania myslí súd. Tu je potrebné dať do pozornosti odvolaciemu súdu tú skutočnosť, že svedok Z. svoje tvrdenie o tom, že 24 zmeniek, ktoré boli vydané v dvoch sériách, a to ako séria A - 12 zmeniek znejúcich na menu v slovenských korunách a séria B - 12 zmeniek znejúcich na menu v českých korunách, sú blankozmenky, prezentoval dávno pred začatím sporu, a navyiac o tom, že ide o blankozmenky vedel aj žalovaný, ktorý niekoľkokrát rokovalo vyporiadaní týchto blanko zmeniek.

Ďalší z významných argumentov súdu prvého stupňa, ktorými súd prvého stupňa odôvodňuje svoje skutkové zistenia v tom smere, že sporná zmenka bola vystavená ako vistazmenka, spočíva v konštatovaní, že rovnaký remitent (S. G., a. s.) indosoval 5 zmeniek vystavených žalovaným na U. B., pričom tieto zmenky indosoval ako vistazmenky. Táto argumentácia súdu prvého stupňa je absolútne nemiestna. Žalovaný vystavil celý rad zmeniek v rôznych sériách, za iným účelom a s iným kauzálnym podkladom. Zo skutočnosti, že jednu sériu zmeniek vystavil žalovaný "a vista" nie je možné korektne vyvodzovať, že zmenky z inej série, ktoré boli emitované z úplne odlišných dôvodov, sú taktiež vistazmenkami. Vzhľadom na uvedené platí, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa tak nezodpovedajú vykonaným dôkazom.

Súd prvého stupňa použil argumentáciu o vistazmenkách indosovaných na U. B. spôsobom, ktorý je v príkrom rozpore tak s procesnými pravidlami upravujúcimi postup súdu pri zisťovaní skutkového stavu, ako aj princípmi právneho štátu a práva na spravodlivý proces. Podľa ustanovenia § 121 OSP súd je oprávnený vychádzať pri zisťovaní skutkového stavu zo skutočností, ktoré sú mu známe z jeho činnosti, musí však tieto skutočnosti konštatovať v priebehu konania. V civilnom konaní platí zásada ústnosti, ktorá sa okrem iného prejavuje tak, že účastníci konania majú právo byť prítomní pri všetkých činnostiach súdu ktoré smerujú k zisteniu skutkového stavu. Účastníci konania majú právo byť informovaní o všetkých skutočnostiach, ktoré súd zohľadní pri rozhodnutí, a to samozrejme v priebehu konania tak, aby na tieto skutočnosti mohli zareagovať zodpovedajúcimi skutkovými tvrdeniami a dôkaznými návrhmi. Súd prvého stupňa skonštatoval, že mu je z jeho činnosti známa tá skutková okolnosť, že rovnaký remitent (S. G., a. s.) indosoval 5 zmeniek vystavených žalovaným na U. B., pričom tieto zmenky indosoval ako vistazmenky.

Súd prvého stupňa túto skutočnosť konštatoval prvý raz v odôvodnení napadnutého rozsudku. Je absolútne neprijateľné a v rozpore s elementárnymi princípmi právneho štátu a práva na spravodlivé súdne konanie, aby prvostupňový súd touto skutočnosťou argumentoval (až) v rozhodnutí, keď s ňou skôr v priebehu konania neoboznámil účastníkov. Sme toho názoru, že konanie je tak postihnuté vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pokiaľ by prvostupňový súd pri doslovnom "vtiahnutí" ("infiltrácií) informácie, že rovnaký remitent (S. G., a.s.) indosoval 5 zmeniek vystavených žalovaným na U. B., pričom tieto zmenky indosoval ako vistazmenky, do tohto konania postupoval korektne a účastníkov konania o tejto skutočnosti v priebehu konania informoval, mohol žalobca navrhnúť pripojenie predmetného spisu, aby bolo možné zistiť, koľko toho majú spoločného zmenky indosované na U. B. a sporná zmenka a či je možné splatnosť zmeniek indosovaných na U. B. použiť ako argument, žalobcovi je z verejne dostupných zdrojov (najmä z oznamovacích prostriedkovaz internetu) známe, že zmenky indosované na U. B. neboli vôbec blankozmenkami a tiež, že boli emitované ako zmenky úplné aj s údajom zmenkovej sumy. Zmenka prejednávaná v tomto konaní však bola zjavne emitovaná ako blankozmenka, keď udelenie oprávnenia doplniť do tejto údaj zmenkovej sumy nie je sporný. Súd prvého stupňa tak svojim postupom žalobcovi zjavne uprel právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci významné a ku ktorým súd môže pri rozhodovaní prihliadnuť. Vzhľadom na uvedené teda platí, že konanie je postihnuté vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pokiaľ ide o tvrdenie, na ktorom prvostupňový súd procesne postavil celé odôvodnenie rozsudku, že žalovaná zmenka je údajne vista zmenkou, poukázal odvolateľ na jeho vyjadrenie zo dňa 10. novembra 2008 a argumenty v ňom uvedené - opätovne platí, že s ich vyvrátením, resp. odôvodnením ich neakceptácie súdom si prvostupňový súd nedal žiadnu námahu a jednoducho ich odignoroval. V predmetnom vyjadrení poukázal na niekoľko významných skutočností z ktorých vyplýva, že nešlo a nemohlo ísť o vistazmenku. Prvostupňový súd však ani tieto argumenty žalobcu uplatnené v tomto podaní nevyhodnotil, v rozsudku sa iba jednou vetou zmienil o tom, že sa nestotožnil s tvrdeniami žalobcu, čo zo strany súdu odvolateľ považoval z hľadiska akéhokoľvek právneho poriadku, resp. požiadaviek na súdne rozhodnutia, ako primálo, preto znovu upriamil pozornosť súdu najmä na niektoré z týchto skutočností.

Zo znenia platobného sľubu uvedeného v uplatnenej zmenke je jednoznačne zrejmé, že spojenie slov "na základe predloženia" nie je a nemôže byť údajom splatnosti. Údaj dátumu splatnosti určuje okamih, kedy má byť zmenka predložená k plateniu. Pojmovým znakom údaja dátumu splatnosti je schopnosť tohto údaja určiť čas. Údaj dátumu splatnosti teda musí mať podobu údaja určujúceho časové hľadisko uplatnenia zmenky. Aby slovo "predloženie" mohlo byť údajom dátumu splatnosti, muselo by byť použité v slovnom spojení, z ktorého vyplýva, že určuje čas. Aby predmetný text ("zaplatíme na základe predloženia zmenky") mohol byť považovaný za údaj dátumu splatnosti, musel by byť časovým údajom.

O výklade rozšíreného textu platobného sľubu ("zaplatíme na základe predloženia zmenky"), ktorý súdu predložil žalovaný a ktorého podstatou je konštatovanie, že text "na základe predloženia" je údajom dátumu splatnosti, by bolo možné uvažovať v prípade, že by slovo predloženie bolo použité v spojení s predložkou "pri" alebo iným slovom vyjadrujúcim časový aspekt použitého slovného spojenia. Text zaplatím "pri predložení" určuje, mimo iného, aj čas zaplatenia zmenečného dlhu. Text zaplatím „na základe predloženia“ však s určením doby splatnosť nemá nič spoločné. Text "na základe" je príslovkovým určením, a to príslovkovým určením spôsobu. Ak neurčuje text "na základe predloženia" čas prezentačného úkonu, nemôže byť tento údaj považovaný za údaj dátumu splatnosti.

Ďalej platí, že prvostupňový súd si nesprávne vyložil aj slovo "efektívne", keď ho vykladá tak, práve toto slovo vyjadruje skutočnosť, že ide o vistazmenku (str. 7 napadnutého rozsudku) - ktoré je taktiež nepreskúmateľné, nakoľko z ustanovenia § 41 ods. 3 zmenkového zákona jasne vyplýva, že doložka efektívneho platenia nemá nič spoločného s tým, či ide o vistazmenku alebo blankozmenku. Obsahom doložky efektívneho platenia je ustanovenie povinnosti zmenkového dlžníka platiť v mene určenej na zmenke, a nie v domácej mene. Takáto doložka efektívneho platenia, teda v konkrétnom prípade záväzok zaplatiť zmenkovú sumu v Českých korunách, je práve vyjadrená slovom „efektívne“.

V odvolacej odpovedi žalovaný navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť z jeho správnych dôvodov a žalobcu posúdiť k náhrade trov odvolacieho konania žalovanému. Odvolateľ dôvody odvolania odvodzuje od ustanovení § 205 ods. 2 písm. b), d), f) O. s. p. z dôvodov odvolania je zrejmé, že žalobca nesúhlasí s tým, že doplnenie zmenky o ďalší údaj splatnosti, t. j. označenie určitého dňa splatnosti do zmenky znamená, že ide o dva navzájom

sa vylučujúce údaje splatnosti, činí zmenku neplatnou. Tvrdí, že tento názor nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ani v zákone a prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil. Na strane 10 odôvodnenia rozsudku sa k tejto právnej skutočnosti vracia s tým, že zastáva názor, že súd tvrdenia žalobcu, ktoré boli uvedené v jeho vyjadrení zo dňa 10. 11. 2008 odignoroval a v rozsudku sa iba jednou vetou zmienil o tom, že sa nestotožnil s jeho tvrdeniami. Upriamuje pozornosť odvolaného súdu na to, že spojenie slov "na základe predloženia" nie je a nemôže byť údajom splatnosti. Údaj dátumu splatnosti určuje okamih, kedy má byť predložená k plateniu. Aby slovo predloženie mohlo byť údajom dátumu splatnosti, muselo byť použité v slovnom spojení, z ktorého vyplýva, že určuje čas. A ďalej opakuje svoj prejav, ktorý predložil žalobca súdu dňa 10. 11. 2008. V ďalších dôvodoch odvolania sa snaží v snahe zvrátiť pre neho nepriaznivé rozhodnutie súdu vytknúť údajné procesné pochybenia spočívajúce podľa neho v nepreskúmateľnosti rozsudku, nezvládnutia dôkazného bremena žalobcom. Nebol účastníkom konania 37 Zm 415/1999 a preto sa nemohol k určitým skutkovým a právnym skutočnostiam vyjadriť. Odvoláva sa ďalej na rozhodnutia (nálezy) Ústavného súdu SR. Tieto vyjadrenia a argumenty v nich použité považuje za neopodstatnené, pretože sú v rozpore s výsledkami dôkazov nachádzajúcich sa v spisoch a zodpovedajúcim aj v postupe súdu v konaní.

Právne žalovaný poukázal na procesné ustanovenia § 121, § 132, § 133 ako aj § 157 ods. 2 O. s. p., ktorými sa prvostupňový súd riadil a na druhej strane ktorých naplnenie žalobca ignoroval. Odvoláva sa na judikáty iného štátu (Českej republiky) ale aj na nálezy Ústavného súdu, či rozhodnutia Európskeho súdu, ale iba to čo sa mu hodí. Úvahy žalobcu považuje za právne bezvýznamné pre použitia v tomto spore.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), na pojednávaní prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je právne dôvodné, prvostupňový súd rozhodol vecne správne, preto jeho rozhodnutie potvrdil (§ 219 O. s. p.).

Odvolací súd konštatuje, že v tejto súdnej veci prvostupňový súd vykonal dostatočné, až nadmerné a výstižné dokazovanie (§ 120, § 121 O. s. p.), až na malé nepresnosti, ktoré nemajú vplyv na správnosť rozhodnutia správne vyhodnotil dokazovanie (§ 132 O. s. p.) a výsledkom toho je jeho správne rozhodnutie. Napadnuté rozhodnutie je aj dostatočne jasné, presvedčivé a objektívne preskúmateľné.

Vyporiadať sa treba s námietkami v odvolaní, ktorými sa prvostupňový súd vyporiadať nemohol, pretože nemohol vedieť, že také námietky a v takom rozsahu žalobcom budú namietané. Prihliadnuť je treba, že súdne spisy majú (po predkladaciu správu) 1 179 listov, pričom väčšina listov má písané dve strany.

Predmetom sporu je nezvyklé vysoký peňažný obnos a tomu zodpovedal aj postup súdu v konaní. Samotné odvolanie vo veľkej časti zodpovedá jazykovednej polemike, výkladu pojmov tak ako ich vykladá odvolateľ a podľa neho, ako ich mal vykladať aj prejednávajúci súd. V prvom rade je to otázka posúdenia predmetného cenného papiera ako zmenky vznikajúceho vždy z písomného právneho úkonu.

Zmenkový postih právna teória definuje ako špeciálny spôsob uplatnenia práv zodpovednosti nepriamych (postihových, regresných) dlžníkov osôb na zmenke podpísaných, ale nezaťažených primárnou povinnosťou platiť. Zmenka je písomným právnym úkonom majúca povahu cenného papiera s osobitnými vlastnosťami a právnou silou, ako vyplýva zo zákona (č. 191/1950 Sb.).

Jednou zo základných požiadaviek na zmenkové vzťahy je, aby poskytovali majiteľovi zmeniek istotu splnenia práva vteleného do zmenky, ako cenného papiera. Tento účel je splnený prísnu formálnosťou zmenkových vzťahov. Z nej vyplýva aj abstraktnosť zmenkového záväzku, ktorý je formou nezávislosti zmenkového vzťahu na záväzkovom príčinnom vzťahu. Zmenky sú nezávislým inštitútom, ktorého existencia nie je viazaná na iný právny vzťah, ktorý mu prípadne aj predchádzal. Tento záver podporuje aj súdna prax.

Neznamená to však, že súd nemá posudzovať, či písomný právny úkon označovaný ako zmenka v danom prípade spĺňa rovnako prísne formálne a hmotnoprávne náležitosti, aby tento právny úkon mal povahu zmenky a ďalej, ak túto povahu má, či ide o platnú zmenku. Okrem náležitosti písomného právneho úkonu (formálnych a vecných), že došlo k jej vystaveniu za predpokladu upraveného nielen v zákone zmenkovom a šekovom, ale či prejav výstavcu zodpovedá ustanoveniam Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v platnom znení), prípadne iných zákonov a či došlo k prijatiu zmenky s dôsledkami nadobudnutia vlastníctva a to aj pri jej indosovaní.

Žalovaný už v prvostupňovom konaní, ale aj ako odvolateľ v odvolacom konaní

dostatočne nerozlišuje postup v občianskom súdnom konaní pri aplikácii ohľadne hmotnoprávnych nárokov posudzovaných podľa Občianskeho zákonníka pri zmluvnej úprave a právny vzťah vznikajúci zo zmenky, na ktorý sa vzťahuje osobitný zákon aj osobitná úprava podľa zákona č. 191/1950 Sb. o zmenkách a šekoch, ale nemožno vylúčiť použitie a tým aj zásah ani iných právnych noriem pri posudzovaní zmenečného vzťahu.

Podľa všeobecného ustanovenia § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka „Občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie“.

Zákon teda pri analógii legis predpokladá aplikáciu aj viacerých právnych noriem a z toho vychádza aj procesný postup podľa Občianskeho súdneho poriadku. Posudzovanie právnych povinností, ku ktorým sa výstavca zmenky zaviazal, ako už bolo uvedené sa posudzuje podľa ustanovení zákona o zmenkách a šekoch, v ktorom je veľmi striktná úprava z tohto vzťahu. Táto striktnosť je skúmaná z pohľadu vystavenia zmenky, jej náležitosti a súlad s právnou úpravou. Vystavená zmenka je cenným papierom, tzv. absolútnym obchodom (§ 261 ods. 3 písm. c/ Obchodného zákonníka), obchodom abstraktným a pri jej realizácii platí koncentračná zásada. Aj pri dodržaní týchto zásad súd musí posudzovať všetky okolnosti ohľadne vystavenia zmenky aj jej realizácie, pokiaľ má mať podklady pre realizáciu § 10. Je nepochybné a medzi účastníkmi nesporné, že v súdnej veci malo ísť o vlastnú zmenku (sólo zmenku) podľa § 75 zákona zmenkového a šekového. Ustanovenia o cudzej (hlavnej) zmenke v podstate platia aj pre vlastnú zmenku (čl. I, § 77 zákona).

Z toho dôvodu je treba poukázať na ustanovenie § 7 zákona, podľa ktorého:

„Ak sú na zmenke podpisy osôb, ktoré sa nemôžu zmenečne zaväzovať, podpisy nepravé, podpisy vymyslených osôb alebo podpisy, ktoré z nejakého iného dôvodu nezaväzujú osoby, ktoré sa na zmenku podpísali alebo v mene ktorých bola zmenka podpísaná, nemá to vplyv na platnosť záväzkov ostatných osôb na nej podpísaných“.

Prvá časť tohto ustanovenia rieši podpisy aj takých osôb na zmenke osôb, ktoré sa nemôžu zaväzovať. Tu sa vyžaduje odpoveď na otázku, či generálny riaditeľ S. vo svojom postavení (krátko pred odvolaním z funkcie, o čom vedel) mohol záväzne podpísať nie vo svojom mene zmenku ale v mene S.. Odpoveď odvolacieho súdu je, že platne podpísať

nemohol.

Ďalším ustanovením, z ktorého vychádzal aj prvostupňový súd, je ustanovenie § 10 zákona. Podľa tohto ustanovenia:

„Ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.“

S touto otázkou sa prvostupňový súd dostatočne vyporiadal. Blankytná zmenka, ak z nej nevyplýva niečo iné po vyplnení podľa vyplňovacieho oprávnenia je vistazmenkou (zmenkou na videnie). Vyplňovacie oprávnenie pre Ing. R. Z. nebolo nijako preukázané aj čo do obsahu, pričom sa nevyhnutne vyžadovalo a muselo byť nespochybniteľné. Aj so záverom prvostupňového súdu, že v osobe konateľa S. G. a. s., Ing. R. Z. ide o nevierohodnú osobu, odvolací súd sa plne zhoduje. Je pravdou, že súdu nie je známe, že by bol odsúdený, ale je pravdou aj to, že proti nemu bolo vedené rozsiahle trestné konanie aj v súvislostiach so zmenkami. Prvostupňový súd si zadovážil kópie jeho výpovedí a aj výpovedí svedkov vypočutých v prípravnom konaní a na základe týchto podkladov to bolo možné jednoznačne konštatovať. Odvolateľ v priebehu konania viackrát nahliadol do spisov a mohol sa o tom presvedčiť. Tieto okolnosti boli zistené pred úradným orgánom a niet dôvodu o nich pochybovať.

Konečne je tu ustanovenie § 17 zákona, podľa ktorého:

„Kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.“

Toto ustanovenie upravuje zásadnú neprípustnosť tzv. kauzálnych námietok voči tomu, v prospech toho bola zmenka indosovaná (postúpená). K indosovaniu tejto zmenky došlo (ako z úvodnej časti dôvodov rozsudku vyplýva) došlo trikrát. Kauzálne námietky vyplývajúce zo vzťahov k vystaviteľovi zmenky alebo predošlým majiteľom nemožno účinne namietat' voči ďalšiemu vlastníkovi zmenky, ale to nevyklučuje skúmanie týchto káuz. Objasnenie káuz je nevyhnutné už preto, aby sa objasnili okolnosti, za ktorých tieto právne úkony boli uskutočnené a aby bolo možné posúdiť, či majiteľ nekonal vedome na škodu dlžníka. Otázka dôkazu je totiž problematická a je otázkou nepriamych dôkazov, sotva totiž

niekto pri vystavení zmenky alebo pri jej indosovaní na rubopise uvedie, že koná vedome na škodu dlžníka. Ako bolo uvedené, možno to vyvodit' len z nepriamych dôkazov. Dôvod tejto konkrétnej zmenky (jej kauza) hodnoverne ani len uvedený nebol.

Tieto dôvody odvolací súd považoval za potrebné doplnit' k vecne správne mu rozsudku prvostupňového súdu.

Úspešnému žalovanému odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.) v celkovej výške 178 161,72 eur za dva úkony právnej pomoci. Z účtovanej výšky odvolací súd nepriznal účtované DPH pretože daňová povinnosť je vzťah štátu a platcu dane a tento nemožno prenášať na účastníka konania, ktorý s daňovými povinnosťami advokáta nemá nič spoločné.

Na podnet žalobcu **podal generálny prokurátor** v zákonom stanovenej lehote **proti rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj proti rozsudku odvolacieho súdu, mimoriadne dovolanie** podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. žiadajúc, aby dovolací súd rozsudky súdov oboch stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania uviedol, že oboma rozhodnutiami bol porušený zákon, nakoľko obidve rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože konajúce súdy v prejednávacej veci nesprávne vyložili a aplikovali ustanovenia § 75 a 76 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ). Podľa generálneho prokurátora, podanie mimoriadneho dovolania vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania na strane žalobcu, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Podanie mimoriadneho dovolania odôvodnil nasledovným:

Žalobca sa návrhom doručeným Krajskému súdu v Bratislave 21. februára 2003 domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie zmenkovej sumy 1 000 000 000,- Kč s príslušenstvom, a to na základe vlastnej zmenky vystavenej žalovaným 28. októbra 1998 na rad spoločnosti S. G. a. s. Zmenka bola 7. januára 2000 remitentom indosovaná na spoločnosť S. G. a. s., následne prevedená spoločnosťou S. G. a. s. nevyplneným indosamentom z 12. júla 2000, a ďalej prevedená spoločnosťou B. S. S. A. nevyplneným indosamentom z 19. decembra 2002.

Krajský súd v Bratislave zmenkový platobný rozkaz nevydal a na prejednanie veci nariadil pojednávanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 19. januára 2004 č. k. 7Cb 47/200-211 žalobu zamietol a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že predložená listina nie je platnou zmenkou, nakoľko na listine sa za číselným vyjadrením zmenkovej sumy nachádza skratka "Čk", čo však nie je právnym poriadkom Českej republiky rozoznaná skratka pre označenie českej meny (správne malo byť uvedené "Kč"). Najvyšší súd Slovenskej republiky, na základe odvolania žalobcu, rozsudkom z 30. septembra 2005 č. k. 6Obo 17/04-262 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že použitie skratky "Čk" za číselným vyjadrením zmenkovej sumy, pri súčasnom slovnom vyjadrení českej meny, nečiní zmenku neplatnou.

Krajský súd v Bratislave, po doplnení dokazovania, rozsudkom z 19. decembra 2008 č. k. 7Cb 47/2003-1152 žalobu opäť zamietol a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania. Uviedol, že predložená zmenka je neplatná, nakoľko obsahuje dva protichodné údaje o jej splatnosti, na jednej strane dátum splatnosti 10. január 2003, na druhej strane slovné vyjadrenie "zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne", čo znamená, že splatnosť má nastať na videnie. Okrem tohto dôvodu pre zamietnutie žaloby súd prvého stupňa konštatoval aj niektoré skutkové zistenia, ktoré vyvodil z vykonaného dokazovania. Uviedol, že v konaní nebol preukázaný kauzálny dôvod vystavenia zmenky, avšak nebolo preukázané ani to, že žalobca konal vedome na škodu dlžníka. Ďalej uviedol, že listina v čase vystavenia neobsahovala zmenkovú sumu, ani údaj 10. január 2003 ako dátum splatnosti, pričom z vykonaného dokazovania nevyplývala skutočnosť, že žalovaný udelil remitentovi vyplňovacie oprávnenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, na základe odvolania žalobcu, rozsudkom z 1. apríla 2009 č. k. 2Obo 17/2009-1193 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcu zaviazal na úhradu trov odvolacieho konania. Odkázal na správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa. Zároveň doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré bolo potrebné žalobu zamietnuť. Uviedol, že generálny riaditeľ žalovaného (Ing. J. D.) nemohol krátko pred odvolaním zo svojej funkcie, o čom vedel, záväzne podpísať zmenku v mene žalovaného. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že kauzálne námietky nemožno účinne namietať ďalšiemu vlastníčkovi zmenky nevyklučuje skúmanie týchto káuz, keďže objasnenie káuz je nevyhnutné, aby bolo možné posúdiť, či majiteľ nekonal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 75 bod 1 ZZŠ, vlastná zmenka obsahuje údaj zročnosti.

Podľa § 76 ods. 1 ZZŠ, listina, v ktorej chýba niektorá náležitosť uvedená v predchádzajúcom paragrafe, nie je platná ako vlastná zmenka, s výhradou prípadov uvedených v nasledujúcich odsekoch.

Podľa § 76 ods. 2 ZZŠ, o vlastnej zmenke, v ktorej niet údaja zročnosti, platí, že je zročná na videnie.

Podľa § 10 ZZŠ, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo ak sa pri nadobúdaní zmenky prevínil hrubou nedbanlivosťou.

Podľa § 17 ZZŠ, kto je žalovaný o zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Hlavný dôvodom zamietnutia žaloby (ratio decidendi) bola skutočnosť, že listina predložená žalobcom nebola podľa názoru konajúcich súdov platnou zmenkou, nakoľko obsahovala dva protichodné údaje o splatnosti. Ostatné skutkové a právne úvahy súdov (o kauze zmenky, o vyplňovacom práve, o spôsobilosti Ing. J. D. konať za žalovaného) majú povahu dôvodov obiter dicta, v danom prípade sú z hľadiska zásad procesnej ekonomiky výsledkom nadbytočnej aktivity súdov pri vykonávaní dôkazov.

Konajúce súdy nesprávne vyložili a aplikovali ustanovenia § 75 a 76 ods. 1 ZZŠ, keď mali za to, že listina predložená žalovaným obsahuje dva protichodné údaje splatnosti, a preto nie je platnou zmenkou. Správne mali súdy predloženú listinu posúdiť tak, že ide o formálne platnú vlastnú zmenku, ktorá obsahuje údaj splatnosti na určitý deň, a to na 10. január 2003.

Súdy sa dopustili nesprávneho výkladu textu uvedeného na zmenke. Relevantná časť textu zmenky znie: "Splatné dňa: 23. januára 2003 Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne". Jazykový výklad, ako prioritná výkladová metóda, nepripúšťa, že by zmenka mohla byť splatná na základe jej predloženia pred 23. januárom 2003. Jazykový výklad taktiež nepripúšťa, že by vyjadrenie "na základe predloženia" mohlo znamenať vyjadrenie

času splatnosti. Žiadnou rozpoznanou gramatickou analýzou nie je možné dospieť k záveru, že citovaný text vyjadruje dva protichodné údaje splatnosti. Záver, že v danom prípade ide o vyjadrenie splatnosti zmenky v určitý deň (23. január 2003), možno podporiť aj poukázaním na odbornú literatúru.¹

¹ KOVAŘÍK, Zdenek: Směnka splatná na videnou a její využití. In: Právní rozhledy, roč. 2009, č. 22: "Směnky někdy obsahují prohlášení, které také poukazuje na placení proti předložení směnky, napr. "pri predložení směnky zaplatím" anebo "proti predložení této směnky zaplaťte". Zde však časový rozmer zcela postrádáme. Nelze žádným způsobem dospět k záveru, že toto predložení se může stát kdykoliv, a že také zaplatit' musí směneční dlužníci kdykoliv. Jde v podstate jen o vyjádření, že povinná osoba trvá na splnění zákonné povinnosti majitele směnky, jav vyplývá z § 38 ods. I SŠZ, směnku pri splatnosti předložit. Jde o pouhou deklaraci zákonné povinnosti, v praxi však často opomíjené, přímo v textu směnečné listiny. Výstavce směnky zdůrazňuje, jakým způsobem má k placení dojít, jde o způsob tohto placení. Není však z toho žádným možným způsobem patrné, kdy se má platit, zejména že může být placení žádáno kdykoliv, jak je pro směnku splatnou na videní typické... . Proto také není na závalu platnosti směnky, pokud výše příkladmo zmíněné prohlšení navazuje na výslovné údaje o splatnosti směnky, v nej častej i na stanovení data splatnosti na fixních směnkách... . Na takových směnkách pak konkurence údaju o její splatnosti ve skutečnosti není. Jedná se o směnky platné, které však nejsou splatné na videnou. Nesmí nás také mýlit, že někdy směnky obsahují prohlášení obdobné jako v příkladu uvedeném výše, které však neobsahuje skutečné časové vymezení povinnosti zaplatit, jsou opravdu směnkami splatnými na videnou. Dochází k tomu v praxi ovšem jen tehdy, kdy směnka vůbec žádný údaj o splatnosti neobsahuje a kdy se uplatní fikce, že jde o směnku splatnou na videnou...“.

Predpokladom zmenkového záväzku je, že listina má formálne náležitosti zmenky (platná zmenka). Platnosť zmenky skúma súd ex offio, bez ohľadu na tvrdenie strán. Platnosť zmenky posudzujú súd bez vykonania akéhokoľvek vedľajšieho dôkazu, a to iba skúmaním údajov na listine. Pri posudzovaní platnosti vychádza súd (iba!) z tých údajov, ktoré má listina v čase, kedy bola žalobcom súdu predložená. Platnosť zmenky je len formálny fenomén, platná zmenka per se nezakladá zmenkový záväzok, je iba jeho nevyhnutným predpokladom. Zmenkový záväzok na základe platnej zmenky vzniká vtedy, ak zmenku skutočne podpísal spôsobilý zmenkový dlžník, ak majiteľ zmenku oprávnené nadobudol a ak zmenkový dlžník zmenkový záväzok neodvrátil námietkami z tých kauzálnych právnych vzťahov, ktoré právna úprava pripúšťa. Konajúce súdy však posudzovali platnosť zmenky s prihliadnutím na také skutkové zistenia, ktoré na platnosť zmenky nemohli mať vplyv (ktoré neboli v texte zmenky) a ktoré mohli byť relevantné (za iných okolností) iba pre posúdenie ostatných predpokladov existencie zmenkového záväzku.

Súdy pri posudzovaní platnosti zmenky vzali neprípustným spôsobom do úvahy, že zmenka menila svoju podobu. Zmenka v čase vystavenia neobsahovala dátum splatnosti, tento

bol do zmenky dopísaný. Súd prvého stupňa na jednej strane vyjadruje, že zmenka je pre konkurujúce si dátumy neplatná. (Strana 8, odsek 4 rozsudku súdu prvého stupňa: "Zmenka má také formálne vady, v dôsledku ktorých je absolútne neplatná.") Súd prvého stupňa na druhej strane hodnotí, že ide o vista zmenku, pričom nároky zo zmenky sú premlčané. (Strana 7, odsek 6 rozsudku súdu prvého stupňa: "Zmenka predložená v konaní je nepochybne vista zmenkou."). Nie je predsa možné, aby nárok zo zmenky bol premlčaný a aby súčasne išlo o neplatnú zmenku.

Zmenka, ktorá neobsahuje žiadny údaj o splatnosti, je platnou vista zmenkou, avšak po doplnení dátumu splatnosti je platnou zmenkou so splatnosťou v určitý deň. Pre formálne hodnotenie platnosti zmenky je prípustný iba text listiny v čase jej predloženia súdu, teda text, z ktorého žalobca uplatňuje na súde zmenkovú pohľadávku. Skoršie texty listiny sú pre hodnotenie platnosti zmenky irelevantné, ich význam je daný pre posúdenie, či z platnej zmenky vznikol aj platný zmenkový záväzok medzi stranami sporu. Skoršie texty listiny pritom môžu byť voči žalobcovi relevantné iba za predpokladu vyjadreného v § 10 ZZŠ, teda ak žalobca zmenku nadobudol zlomyseľne alebo hrubou nedbanlivosťou. To však nie je otázka platnosti zmenky, ale otázka neexistencie zmenkového záväzku pre nedodržanie vyplňovacieho práva (nota bene, v rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj v rozsudku odvolacieho súdu, nie je ani len zmienka o tom, že súd vychádza zo skutkového stavu, že by žalobca konal zlomyseľne alebo v hrubej nedbanlivosti). Každopádne, akékoľvek, hoci aj neoprávnené zásahy do textu zmenky, nemajú vplyv na posúdenie základnej otázky zmenkového sporu, teda či listina predložená žalobcom je platnou zmenkou.

Súd prvého stupňa zároveň nesprávnym spôsobom interpretuje gramatický význam slova "efektívne", ktoré je zakomponované v texte zmenky. Na strane 7 odsek 5 rozsudku súd prvého stupňa výslovne uvádza, že "o vôli vystaviteľa vystaviť zmenku na videnie svedčí doplnenie splatnosti - na základe predloženia - o slovo efektívne, ktoré podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka má význam skutočne". Slovo efektívne však v zmenkovom práve nie je možné interpretovať v jeho širokom všeobecnom význame, pretože právny poriadok prisudzuje jeho použitiu osobitný význam (ide o význam prisudzovaný v právnom jazyku). Výraz efektívne je v právnom jazyku determinovaný legálnou definíciou v ustanovení § 41 ods. 3 ZZŠ, má presný význam, a to ten, že zmenkovú sumu nie je možné zaplatiť inak ako v mene uvedenej na zmenke, teda vylučuje sa aplikácia ustanovení 41 ods. 1 a 2 ZZŠ.

V neposlednom rade treba pripomenúť, že interpretácii prijatej konajúcimi súdmi (listina nie je platnou zmenkou) zásadným spôsobom odporuje procesný postup, ktorý súdy v konaní zvolili. Ak by z predloženej listiny skutočne vyplývalo, že je neplatnou zmenkou, potom nie je akceptovateľné, aby súdy konali niekoľko rokov, aby budovali viac ako tisíc stranový súdny spis, aby vypočúvali svedkov, vykonávali početné dôkazy listinami a prerušovali konanie do skončenia trestných stíhaní podozrivých osôb. Neplatnosť zmenky totiž súd zisťuje tak, že si text zmenky prečíta. Zmenku za neplatnú nepovažoval ani Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o odvolaní proti skoršiemu rozsudku súdu prvého stupňa, kde odvolací súd rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ak by bol odvolací súd zmenku považoval za neplatnú, musel by odvolaním napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny, avšak z iných dôvodov. Zrušenie rozsudku by nebolo prípustné, nakoľko pre právne posúdenie platnosti zmenky nie je potrebné žiadne doplnenie dokazovania na odstránenie sporných skutočností (nie je dôvod na vrátenie veci súdu prvého stupňa).

Konajúce súdy vyjadrili v odôvodneniach rozsudkov niekoľko právnych záverov, ktorými vyjadrili (*obiter dicta*), že ak by aj zmenka predložená žalovaným bola platná, zmenkový záväzok žalovaného voči žalobcovi by neexistoval z iných dôvodov. Tieto hodnotenia súdov však vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Po prvé, odvolací súd vyjadril názor, že generálny riaditeľ Ing. J. D., nebol spôsobilý žalovaného zmenkovo zaviazat' v čase krátko pred odvolaním zo svojej funkcie, o čom vedel. Takýto záver zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nevyplýva. Ustanovenie § 7 ZZŠ, na ktoré v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje, nerieši otázku, či určitá osoba je alebo nie je spôsobilá zmenkovo sa zaväzovať, ale otázku, aký následok má skutočnosť, že na zmenke sa nachádza podpis osoby nespôsobilej sa zaväzovať. Odvolací súd tu vo všeobecnosti vyjadruje absurdnú interpretáciu, že spôsobilosť štatutárneho orgánu konať za právnickú osobu zaniká ešte pred odvolaním z funkcie štatutárneho orgánu, za predpokladu subjektívneho prvku (vedomosti) na strane štatutárneho orgánu. Takýto výklad je zároveň absolútnym popretím materiálnej publicity obchodného registra, ktorá vychádza z toho, že zmenu štatutárneho orgánu môže zapísaná osoba namietať tretím osobám iba vtedy, ak tretie osoby o zmene vedeli, alebo ak zmena bola do obchodného registra zapísaná, prípadne ak bol zápis publikovaný.

Po druhé, odvolací súd považuje za dôvodné, aby v spore zo zmenky bola skúmaná kauza zmenky aj v prípade, že prípustnosť kauzálnej námietky žalovaného je podmienená konaním žalobcu na škodu žalovaného pri nadobúdaní zmenky. Odvolací súd vidí dôvod skúmania kauzy v tom, že prostredníctvom objasnenia okolností kauzy by mohlo byť možné posúdiť, či nadobúdateľ konal vedome na škodu dlžníka. Táto úvaha odvolacieho súdu však zostáva iba v rovine teoretického výkladu práva (v zásade nejde o výklad nesprávny), bez aplikácie zisteného obsahu právnej normy na skutkový stav. Odvolací súd totiž neuvádza žiadny skutkový záver - zistený na základe skúmania kauzy (neexistencie kauzy) zmenky - o tom, že žalobca konal vedome na škodu dlžníka. Súd prvého stupňa dokonca výslovne uvádza opak, a to, že z výsledkov dokazovania nemá preukázané, že žalobca konal vedome na škodu dlžníka. Možno preto uzavrieť, že žalovaný v konaní neodvrátil zmenkový záväzok námietkami z jeho vlastných vzťahov k predchádzajúcim majiteľom zmenky.

Po tretie, súd prvého stupňa uvádza skutkový záver, že z vykonaného dokazovania nemá za preukázané, že vystaviteľ udelil remitentovi vyplňovacie právo. Na správnosť tohto skutkového záveru poukazuje aj odvolací súd. Treba však pripomenúť, že uvedený skutkový záver je voči žalobcovi irelevantný, ibaže žalobca nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa prejavil hrubou nedbanlivosťou (§ 10 ZZŠ). V odôvodnení rozsudkov však nie je prijatý žiadny skutkový záver o zlomyseľnom alebo nedbanlivom konaní žalobcu. Námietka nedodržania vyplňovacieho oprávnenia nemôže byť preto voči žalobcovi uplatnená. Skutkové zistenie o nepreukázaní vyplňovacieho práva je za týchto okolností bez právneho významu.

K mimoriadnemu dovolaniu sa podaním zo dňa 09. 05. 2011 vyjadril žalovaný.
Uviedol v ňom:

Mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor SK dňa 26. 04. 2010 Najvyššiemu súdu SR a je vedené na tomto súde, pod sp. zn. 1MOBdoV 4/2010. Smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 19. 12. 2008, č. k. 7Cb 47/2003-1152 a proti rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 01. 04. 2009, č. k. 20bo 17/2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11. 05. 2009.

Generálny prokurátor skonštatoval, že sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) OSP, pričom podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Predmetom sporu bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR (ďalej len rozsudky), ktorými bol právoplatne zamietnutý návrh žalobcu na zaplatenie zmenkovej sumy 1 000 000 000,-Kč so 6 % úrokom od 11. 01. 2003 do zaplatenia, zmenkovú odmenu v sume 3 333 333,-Kč a trovy konania.

Súdy v rozsudkoch skonštatovali, že zmenka predložená v konaní je nechybne vistazmenkou a vystaviteľ sa na základe predloženia zmenky zaviazal zaplatiť zmenečnú sumu v cudzej mene, korunách českých. Táto zmenka obsahuje ďalší dátum splatnosti, a to deň 10. 01. 2003. Súd preto dospel k záveru, že dikcia údaju splatnosti uvedená vystaviteľom nepochybne je údajom, že zmenka má byť splatná na videnie, a teda predložená zmenečná listina obsahuje dva údaje splatnosti. Pri posúdení, či listina je platnou zmenkou vlastnou v zmysle článku I. § 75 a § 76 zmenkového zákona, je potrebné vychádzať z toho, čo je na listine skutočne uvedené. Forma zmenky pri vydávaní bola určená ako vista zmenka a doplnenie zmenky o ďalší údaj splatnosti, t. j. označenie určitého dňa splatnosti znamená, že ide o dva navzájom sa vylučujúce údaje o splatnosti zmenky, a taká zmenka je preto neplatná.

Najvyšší súd SR navyše skonštatoval, že blanketná zmenka, ak z nej nevyplýva niečo iné, po vyplnení podľa vyplňovacieho oprávnenia, je vista zmenkou. Navyše vyplňovacie oprávnenie pre Ing. R. Z. nebolo nejako preukázané, aj čo do obsahu, pričom sa nevyhnutne vyžadovalo a muselo byť nespochybniteľné. Kauzálne námietky vyplývajúce zo vzťahov k vystaviteľovi zmenky alebo k predošlým majiteľom nemožno účinne namietat' voči ďalšiemu vlastníkovi zmenky, ale to nevylučuje skúmanie týchto káuz. Objasnenie káuz je nevyhnutné už preto, aby sa objasnili okolnosti za ktorých tieto právne úkony boli uskutočnené a aby bolo možné posúdiť, či majiteľ nekonal vedome na škodu dlžníka. Otázka dôkazu je totiž problematická aj otázkou nepriamych dôkazov, sotva totiž niekto pri vystavení zmenky alebo pri indosovaní na rubopise uvedie, že koná vedome na škodu dlžníka. Možno to vyvodit' len z nepriamych dôkazov. Dôvod tejto konkrétnej zmenky (jej kauza) hodnoverne ani len uvedený nebol.

Podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP (na ktoré poukazuje generálny prokurátor) mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O. s. p., ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. a mylnú aplikáciu právnych predpisov

ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako sa mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Generálny prokurátor ako mimoriadny dovolateľ vyvodzuje nesprávne právne posúdenie veci súdmi výlučne zhodnotenia dôkazov vykonaných súdmi, ktoré podľa jeho názoru nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie a nesprávne ustálili právne posúdenie platnosti, či neplatnosti predloženej zmenky. Medzi zákonnými dôvodmi, ktoré by odôvodňovali mimoriadneho dovolateľa napadnúť právoplatné rozhodnutia súdov mimoriadnym dovolaním, sa však dôvod vzťahujúci sa k námietkam o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov v súvislosti s právnym posúdením veci nenachádza.

Z ustanovenia § 132 O. s. p. totiž vyplýva, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O. s. p.). Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Poukazujem pri tom, že dovolací súd podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. smeruje na pochybenia pri aplikácii práva na zistený skutkový stav na pochybenia pri zisťovaní skutkového stavu veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v niekoľkých svojich rozhodnutiach (MCdo 43/03, 5MCdo 10/2008, R42/1993) poukázal na to, že mimoriadne dovolanie nie je "ďalším odvolaním", ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu, len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a), b) O. s. p.) a možno hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. e) O. s. p.) väd.

Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať aj dokazovanie. (§ 213 O. s. p.).

Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je to zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Preto za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi. Právna prax i judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i Ústavného súdu Slovenskej republiky niekoľkokrát poukázali na to, že námietky mimoriadneho dovolateľa uvádzané v odôvodnení mimoriadneho dovolania o tom, že rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci, boli mimoriadnym dovolateľom prezentované výlučne v súvislosti podľa názoru mimoriadneho dovolateľa a tak je tomu aj teraz "zlým vyhodnotením dokazovania a preto neobstoja".

V ostatnom čase vo viacerých časopisoch pre právnickú prax (Justičná revue, Zo súdnej praxe) boli zverejnené rozsudky EŠLP, kde súd skonštatoval porušenie princípu právnej istoty a dôsledku toho aj práva na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyhlásených v Zbierke zákonov pod číslom 209/1992 (ďalej len Dohovor) v prípadoch, kedy preskúmaný mimoriadny opravný prostriedok nebol prístupný pre účastníkov súdneho konania, ale bol dostupný iba generálnemu prokurátorovi a v dôsledku jeho podania príslušný súd zmaril celé súdne konanie, ktoré sa skončilo právoplatným súdnym rozhodnutím, ktoré predstavovalo res iudicata (napr. Rozsudok EŠLP Tripon proti Rumunsku, zo dňa 23. septembra 2008).

EŠLP opakovane dospel k názoru, že v dôsledku zrušenia právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu článku 6 Dohovoru v prípadoch, v ktorých na základe procesného úkonu osoby odlišnej od účastníkov konania, (ktorý generálny prokurátor nesporne je) a to hoci aj na podnet niektorého z účastníkov konania, došlo ku zrušeniu právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia (vid: Rozsudok EŠLP vo veci Kutepov a Anikeenko proti Rusku, rozsudok zo dňa 25. októbra 2005).

Jedným zo základných aspektov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorý okrem

iného vyžaduje, aby tam, kde súdy právoplatne rozhodli o predmete sporu, toto ich rozhodnutie nebolo spochybňované (vid: Rozsudok ESLP Tripon proti Rumunsku z 23. septembra 2008).

Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvených v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru musí byť nevyhnutné v súlade s požiadavkami článku 6 Dohovoru. ESLP vo veci Sitkov proti Rusku, rozsudok zo dňa 18. 01. 2007 sa odvolal na § 77 v rozsudku vo veci Sovtransavto Holding proti Ukrajine, podľa ktorého súdne systémy pre ktoré je charakteristické námietkové konanie, predstavujúce možnosť opakovaného zrušenia konečných rozsudkov, sú ako také nezlučiteľné s princípom právnej istoty, ktorá je jedným zo základných aspektov právneho štátu pre účely článku 6 ods. 1 Dohovoru.

ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty a konštatoval preto porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru vo veciach predložených ESLP, súd vyslovil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v tých prípadoch, kedy k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prejednali a meritórne rozhodli (vid: Rozsudok ESLP Roscltrans proti Rusku zo dňa 21. 07. 2005).

Citovaná judikatúra ESLP je záväzná pre všeobecné súdy.

Účastníci konania môžu uplatniť mimoriadny opravný prostriedok podľa právneho poriadku SR v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 O. s. p.. Ide o tzv. dôvody zmätočnosti rozhodnutia. Zo spisu je zrejme, že žalobca tento mimoriadny opravný prostriedok nevyužil (dovolanie).

Ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov, je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s článkom 6 Dohovoru.

S týmito námietkami na zákonnosť a opodstatnenosť podaného mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom navrhujem, aby sa konajúci súd vysporiadal v zmysle judikatúry ESLP.

Podané dovolanie generálnym prokurátorom považujeme za nezákonné a uvádzame nasledovne právne argumenty, pre ktoré mimoriadne dovolanie nemôže obstáť:

Generálny prokurátor tvrdí, že súdy sa dopustili nesprávneho výkladu textu uvedeného na zmenke. Relevantná časť textu znie; splatná dňa 23. 01. 2003, zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne. Podľa generálneho prokurátora jazykový výklad, ako prioritná výkladová metóda nepripúšťa, že by zmenka mohla byť splatná na základe jej predloženia pred 23. januárom 2003. Jazykový výklad taktiež nepripúšťa, že by vyjadrenie "na základe predloženia mohlo znamenať vyjadrenie, času splatnosti. Žiadnou rozpoznanou gramatickou analýzou nie je možné dospieť k záveru, že citovaný text vyjadruje dva protichodné údaje splatnosti". Záver, že v danom prípade ide o vyjadrenie splatnosti zmenky v určitý deň (23. 01. 2003) podporuje poukázaním na odbornú literatúru. V danom prípade sa jedná o článok Zdenka Kovaříka "Smenka splatná na videnou a jej využití. In: Právní rozhledy.

Vytýka súdom, že konajúce súdy posudzovali platnosť zmenky s prihliadnutím na také skutkové zistenia, ktoré na platnosť zmenky nemohli mať vplyv, (ktoré neboli v texte zmenky) a ktoré mohli byť relevantné (za iných okolností) iba pre posúdenie ostatných predpokladov existencie zmenkového záväzku.

Vytýka súdom, že neprípustným spôsobom vzali do úvahy, že zmenka zmenila svoju podobu. Konkrétne, že zmenka v čase vystavenia neobsahovala dátum splatnosti, tento bol do zmenky dopísaný. Dáva do protichodného tvrdenia závery súdov, a to v tom smere, že na jednej strane súd tvrdí, že sa jedná o zmenku neplatnú pre konkurujúce si dátumy ana druhej strane tvrdí, že ide o vistazmenku, pričom nároky zo zmenky sú premlčané.

Ďalej konštatuje, že súd prvého stupňa nesprávnym spôsobom interpretuje gramatický význam slova efektívne, ktoré je zakomponované v texte zmenky. Tvrdí, že slovo efektívne však v zmenkovom práve nie je možné interpretovať v jeho širokom význame, pretože právny poriadok k jeho použitiu prisudzuje osobitný význam. Zdôraznil, že výraz efektívne je v právnom jazyku determinovaný legálnou definíciou v ust. § 41 ods. 3 ZZŠ, má presný význam a to ten, že zmenkovú sumu nie je možné zaplatiť inak ako v mene uvedenej na zmenke, teda vylučuje sa aplikácia ustanovení § 41 ods. 1 a 2 ZZŠ.

Po preštudovaní uvedených tvrdení generálneho prokurátora musím skonštatovať, že

tieto tvrdenia sú prevzatím tvrdení, tak ako ich uviedla právna zástupkyňa žalobcu na jednotlivých pojednávaniach, s ktorými sa súdy vysporiadali a na viac konštatujem, že nielenže v samotnom podaní pána generálneho prokurátora sú podstatné chyby, ku ktorým by v tak závažnom podaní nemalo dochádzať, ale navyše citované vety z článku JUDr. Zdenka Kovaříka, Směnka splatná na videnou a jej využití - Právní rozhledy č. 22, strana 803 až 807 sú neúplné, povytrhávané z kontextu a nie sú citované vety z článku, ktoré práve naopak tvrdia o opak, v prospech rozhodnutí súdov a ich zákonnosti.

Predovšetkým treba uviesť, že generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní niekoľkokrát uvádza, že relevantná časť textu zmenky znie: "Splatná dňa 23. 01. 2003, zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne".

V konaní sa jednalo o zmenku, kde na pravej strane hore je táto vlastná zmenka označená AS 3/98 s tým, že v časti splatná dňa je uvedené: splatná 10. 01. 2003 (teda nie 23. 01. 2003, tak ako to uvádza na strane 3 generálny prokurátor), pričom v pravom hornom rohu je uvedená mena, čiastka číslom: 1 000 000 000,- ČK a pod týmto údajom je uvedené: Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne. Pod týmto údajom je uvedená čiastka: jedna miliarda českých korún, ČK.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné to, že splatnosť, teda (10. 01. 2003) a čiastka, mena, a čiastka číslom (1 000 000 000,- ČK), čiastka slovom: jedna miliarda českých korún, sú údaje, ktoré sú dopísané dodatočne.

Z obsahu článku z už citovaného Zdenka Kovaříka (ďalej len z článku) je zrejme, že generálny prokurátor cituje iba odseky článku, bez súvisu, pritom opomína uviesť podstatu viet tohto autora a tým spôsobil, že jednotlivé vety, ktoré cituje sú vytrhnuté z kontextu a prispôbené účelu mimoriadneho dovolania, resp. tvrdeniam právneho zástupcu žalobcu.

V článku autor na strane 803 okrem iného v kontexte uvádza: V ustanovení článku 1, § 33 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. (SŠZ) uvádí medzi prípustnými spôsoby splatnosti směnky splatnosť na videnou na prvom mieste. Tato splatnosť znamená, že stanovení přesného okamžiku, kdy směnka dospeje, kdy se stane splatnou, se zcela přenechává majiteli směnky směnečnému věřiteli. Jde o závazky splatné ihned na požádání. Pojem na videnou, třebaže je to možná banální, je odvozen od skutečnosti, že ten, kdo je obsahem listiny určen směnku zaplatil, uvidí majitele směnky se směnečnou listinou v ruce, jak jej vyzývá k jejímu

proplacení, a je povinen bez dalších prodlení zaplatit. Tento typ splatnosti se mnohým dokonce jevil jako specialita směnečného práva. A dále pokračuje: "Splatnost na viděnou vždy znamená dobu plnění ve prospěch věřitele, protože ten svým rozhodnutím nezávislým na aktivitách nebo i jen na stanovisku povinné strany sám rozhoduje o době, kdy má být směnka zaplacená. Proto také nelze směnky na viděnou zaměňovat se směnkami, ostatně podle § 33 ods. 2 SŠZ neplatnými, které se neúspěšně snaží přenést rozhodnutí o době splatnosti konkrétní směnky na dlužnickou stranu. Jde o směnky, které stanoví, že směnka má být zaplacená do určitého data anebo od určitého data do jiného stanoveného data. To ovšem nemá se splatnosti na viděnou nic společného. A dále na strane 804 bod 2 píše: Směnečné právo nepředepisuje žádný závazný způsob, jakým se má ve směnce splatnost na viděnou vyznačit. Přesto je zřejmé, že má-li se o takovou splatnost jednat, musí být z textu směnečné listiny patrné, že povinná strana je opravdu povinna zaplatit kdykoliv". Tato splatnost může být stanovená i nepřímo fikcí. Vodstavci 3 uvádza: "V praxi nejsou ovšem vzácné, jakkoliv nijak prevažující, případy, kdy je splatnost na viděnou vyjádřena opisem. Jde třeba o doložky znějící napr. "ihned po předložení zaplatím na tuto směnku", „Kdykoliv za tuto směnku zaplatím“, "na požádání ihned zaplaťte za tuto směnku ", anebo "proti předložení této směnky kdykoliv zaplatím". Jde o příklady jen přibližné parafrázující skutečné směnky. Za podstatné je nutno považovat, že ze směnky přímo plyne závazek okamžitého placení na základe výzvy k placení, která není předem časově určena. Právě závazek neprodleného zaplacení proti výzve k plnění je tím určením splatnosti jako časové determinace řádného plnění povinné osoby. A dále strana 804 pokračuje: "Samozřejmě, že navzájem rozporné údaje o času plnění činí směnku neplatnou". Tak nepochybně neobstojí směnka, kde bude uvedeno datum splatnosti a vedle toho prohlášení "kdykoliv zaplatím za tuto směnku". Autor pokračuje v textu tak, že "Nesmí nás také mýlit, že někdy směnky obsahující prohlášení obdobné jako v příkladu uvedeném výše, které však neobsahuje skutečné časové vymezení povinnosti zaplatit, jsou opravdu směnkami splatnými na viděnou. Dochází k tomu v praxi tehdy, kdy směnka vůbec žádný údaj o splatnosti neobsahuje a kdy se uplatní fikce, že jde o směnku splatnou na viděnou. Tím jsme se dostali k tomu, že splatnost směnky na viděnou může vyplývat z jejího obsahu i jenom nepřímo. Jestliže směnka neobsahuje vůbec žádný údaj o splatnosti, zakládají § 2 ods. 2 a § 76 ods. 2 SŠZ fikci, že jde o směnku splatnou na viděnou. Není v této souvislosti podstatné, zda to účastníci, zejména směneční dlužníci, skutečné chtěli. Jíž skutečnost, že ve směnce údaj splatnosti chybí, vede k závěru, že se jedná o vistasměnku. Vůle výstavce směnky je tím zcela vyřazená. Jíž tím, že neuvedl ničeho o splatnosti směnky, stanovil, že je splatná na viděnou. Mohou tedy nastat případy, kdy

účastníci záměrně nevyplní údaj splatnosti a vedomě se spoléhají na tuto fikci. Jistě však nejsou vzácné ani případy, kdy zúčastnené osoby prostě opomenou údaj splatnosti, o které měly zcela jinou představu, ve směnečné listině uvést, a tím přivodí splatnost na videnou. Předně táto fikce se uplatní tehdy, kdy směnka skutečně vůbec žádný údaj splatnosti neobsahuje. Je-li ve směnce uveden údaj splatnosti, který nevyhovuje některému ze zákonem v § 33 ods. 1 SŠZ připuštěných způsobů splatnosti, nejde o doložku nulitní, nýbrž o doložku s důsledky právem přesně v § 33 ods. 2 SŠZ stanovenými a pro směnku katastrofickými. Potom se neuplatní ani zmíněná fikce. Je-li ve směnce uveden údaj o splatnosti, i když je vadný, přece jím zúčastnené osoby vyjadřují určitou vůli a není prostoru, aby tato byla fingoána. Má-li být tedy směnka splatná na videnou na základě uvedené zákonné fikce, musí o splatnosti zcela mlčet.

Dovolím si preto tvrdiť, že práve tieto právne úvahy, tak ako sú v skutočnosti uvedené v článku, sú absolútnou priamou a jednoznačnou odpoveďou na nesprávne tvrdenia pána generálneho prokurátora v podanom mimoriadnom dovolaní a podporujú právne závery, ktoré prijali súdy pri svojom rozhodovaní. Rozsudky preto tak krajského súdu ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vychádzajúc z právnych úvah autora článku, sú zákonné a správne.

Navyše chcem uviesť, že predloženie znamená prezentáciu. Ak je teda predloženie - prezentácia, nemôže byť pochýb pri spojení so slovom zaplatenie, že určuje čas zaplatenia. Iný výklad, by popieral význam slova prezentácia ako časového údaju splatnosti, keďže spôsob platenia zmenky, jej predpokladu - predloženie priamo vyplýva zo zákona a nemá význam ho zakomponovať, resp. ho pojať do textu zmenky, alebo to vyplýva priamo zo zmenky.

Zakotvenie predpokladu úhrady zmenky určuje priamo zákon (článok I. § 38 Zmenkového zákona). Nemá absolútny význam uvádzať tento predpoklad v texte zmenky.

Zmenková prax dlhé roky akceptuje vyjadrenie (tak ako to uvádza aj autor článku), používanie rôznych doložiek pri zmenkách na videnie. Je to napríklad: pri prezentácii, a vista bez predchádzajúceho predloženia, na videnie, na predloženie a podobne (Karol Kizlink, Ján Spišiak, Zmenkové právo, Komentár, strana 217), citujem: „Sročnosť vyjadrená údajom "na videnie" alebo výrazom rovnakého významu (napr. "a vista", na predloženie a podobne) značí, že platenie musí byť vykonané hneď, keď oň majiteľ žiada.

Sú to doložky, ktorých formuláciu priamo zákon neurčuje (Kovařík ich vyjadruje ako ihneď pri predložení, zaplatím na túto zmenku, kedykoľvek za túto směnku zaplatím, na požiadanie ihneď zaplaťte za túto zmenku, proti predložení tejto zmenky zaplatím a podobne) sú všeobecne akceptované. Bolo by v rozpore so zmyslom týchto doložiek, ak jednotlivé slovné spojenia alebo používanie predložiek, by nebolo možné v konkrétnom prípade nahrádzať inými podobnými slovnými spojeniami, prípadne podobnými predložkami. Rozhodujúci je význam tej ktorej doložky. Sme presvedčení, tak ako to ustálila súdna prax vo viacerých svojich rozhodnutiach, že doložka pri predložení (vzťahujúca sa na zaplatenie) má rovnaký význam ako doložka na základe predloženia (tiež vzťahujúca sa na zaplatenie).

Opačný výklad by bol prepjatým formalizmom, ktorého dôsledkom by bolo sofistikované zvýhodňovanie zjavnej nespravodlivosti.

Je nepochybné, tak ako to ustálili sudy, že zmenka predložená v súdnom konaní obsahuje dva údaje sročnosti, a preto právny záver súdu o ich neplatnosti je správny.

Je dôležité uviesť aj to, že už Ústavný súd Českej republiky, ale aj Ústavný súd Slovenskej republiky, vo svojich rozhodnutiach deklaroval správnosť právnych úvah prvostupňového i odvolacieho súdu, a to tým, že vo svojich nálezocho zaujal právny názor, že "jazykový výklad" je dôležitý, ale nemôže stáť nad spravodlivým a logickým výkladom.

Sudy z vykonaného dokazovania mali preukázané, že zmenka menila svoju podobu. Tieto skutočnosti sú zrejme z výpovedí svedkov, ale aj z výpovede samotnej právnej zástupkyne žalobcu, ktorá na samom začiatku zastupovala žalobcu a neskôr v konaní bola aj vysluchnutá. (Jedná sa o výsluch svedkyne I. T., č. listu 199 spisu) a ďalej aj z výpovede R. Z., ktorú vykonal dňa 04. 12. 2001 pred vyšetrovateľom polície ČR, Krajského úradu vyšetrovania Ostrava. (Jeho výpoveď sa nachádza na č. listu 645 spisu.)

Už z týchto výpovedí je zrejmé, že predložená zmenka bola vistazmenkou z dôvodu výslovného určenia jej splatnosti samotným vystaviteľom pri jej vystavení. Ďalšie vyplňovanie tejto zmenky bez vyplňovacieho oprávnenia bolo v podstate tak, ako to bolo prezentované a preukázané na jednotlivých pojednávaniach výsledkom zlomyseľného doplnenia údajov do zmenky, resp. zlomyseľného pozmenenia textu zmenky.

V tomto smere tvrdenia pána generálneho prokurátora v tom smere, že skoršie texty listiny môžu byť voči žalobcovi relevantné, iba za predpokladu vyjadreného v § 10 ZZŠ, nemôžu obstať.

V ostatnom poukazujem na svoje vyjadrenia, ktoré boli predložené postupne konajúcemu súdu, a to predovšetkým na vyjadrenie zo dňa 13. 11. 2008.

V bode 2, strany 5, mimoriadneho dovolania, pán generálny prokurátor hodnotí právne závery odvolacieho súdu ohľadne skutkových zistení možnosti, či nemožnosti konať a zmenkovo sa zaväzovať Ing. J. D., ktorý v tom čase bol generálnym riaditeľom zmenkovo zviazaného subjektu.

Mám za to, že otázka skutkových zistení aj s poukazom na hore uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, aj s ohľadom na to, že mimoriadne dovolanie bolo podané z dôvodov uvedených v § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p., nemôžu obstať a neobstoja.

V tomto smere práve vykonaným dokazovaním súd mal preukázané skutočnosti, ktoré aj zohľadnil a na ktoré prihliadol vo svojom rozhodnutí. (Napri. za akých skutočností J. D. zmenky podpisoval, v akom stave bol a či vôbec právny úkon, ktorý vykonal je platným právnym úkonom z hľadiska § 39 O. s. p., tak ako sme na to poukázali vo svojom vyjadrení na pojednávaní dňa 15. 11. 2008 a o tejto skutočnosti sme súdu predložili dôkaz, ktorý sa nachádza v spise.).

Pán generálny prokurátor namieta rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. jeho právny názor v tom smere, že súd pripustil skúmanie kauzálnej námietky žalovaného, ktorá je podmienená konaním žalobcu na škodu žalovaného pri nadobúdaní zmenky. Tvrdí, že úvaha odvolacieho súdu, aby prostredníctvom objasnenia okolností kauzy mohlo byť posúdené, že nadobúdateľ konal na škodu dlžníka, je iba v rovine teoretického výkladu práva, bez aplikácie zisteného obsahu právnej normy na skutkový stav. S takýmto konštatovaním pána generálneho prokurátora sa absolútne nemožno stotožniť. Práve prokurátor generálnej prokuratúry SR, JUDr. Tomašovič, PhD. v článku Vybrané problémy k otázkam povinnosti tvrdenia a dôkazného bremena, Justičná revue č. 2, ročník 2011, poukazuje na tieto problémy a zaujíma k nim právny názor v tom smere, kedy a kto má preukazovať kauzu, pričom okrem iného tvrdí, že ak žalobca nadobudol zmenku už vyplnenú, konal pri nadobudnutí zmenky v hrubej nedbanlivosti vtedy, ak vedel, že zmenka bola pri vydaní neúplná, napriek tomu sa nepresvedčil o obsahu dohody o vyplnení blankozmenky (poukazujúc pri tom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 3MOBdo 4/2009 ako aj na rozhodnutie

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1MOBdoV 9/2007, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora s tým, že abstraktný charakter zmenky v súdnom konaní je právne relevantný len dovtedy, pokiaľ nie je spojený s konkrétnym kauzálnym vzťahom. Keďže vymedzenie kauzálneho vzťahu zišlo zo strany žalobcu, správne súdy skonštatovali, že v tejto časti dôkazne bremeno je dokonca na žalobcovi. Toto tvrdenie sa vzťahuje aj k námietke generálneho prokurátora vyjadrenej na strane 6 dovolania, druhý odsek v tom smere, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, pretože žalovaný nepreukázal, že žalobca nadobudol zmenky zlomyseľne, alebo prejavil hrubú nedbanlivosť (§ 10 ZZŠ).

K dôkazom, ktoré predložil generálny prokurátor spolu s podnetom k mimoriadnemu dovolaniu (súčasť prílohy žalobcu k podnetu). Je to vyjadrenie Masarykovej univerzity Právnickej fakulty zo dňa 15. 06. 2009 (jedná sa o právny názor fyzickej osoby Doc. JUDr. Jozefa Kotáseka, ktorý aj v závere uvádza, že jeho právny názor nebol prejednaný akademickými orgánmi Masarykovej univerzity, ani akademickými orgánmi právnickej fakulty, a že táto analýza nemá povahu odborného vyjadrenia podľa § 105 ods. 1 Českého trestného poriadku a jej objednávateľom bola dokonca iná spoločnosť ako účastník konania), tak isto ako aj vyjadrenie Právnickej fakulty Univerzity UPJŠ na základe vyžiadania tej istej osoby, odlišnej od účastníkov konania, považujem za absolútne nepoužiteľné pre toto konanie. Pretože, jednak tieto názory sú nesprávne a jednak nemôžu slúžiť ako dôkaz, pretože v pôvodnom konaní neslúžili ako dôkaz a žalovaný nemal možnosť sa k nim vyjadriť a namietať ich. Právny rozbor, ktorý predložil JUDr. R. Ch. Phd., advokát, (objednávateľ JUDr. J. D., ktorý zastupoval iného účastníka konania v obdobnom konaní), považujem za rozporu plný, v rozpore s etikou advokáta v prístupe k súdom. Nepoužiteľný.

V závere mimoriadneho dovolania vyjadruje generálny prokurátor pochybnosti o správnosti procesného postupu súdu. Tvrdí, že ak by z predloženej listiny skutočne vyplývalo, že je neplatnou zmenkou, potom nie je akceptovateľné, aby súdy konali niekoľko rokov, aby budovali viac ako tisíc stranový spis, aby vypočúvali svedkov atď. Súd mal zistiť, ak tvrdí v rozsudkoch, že zmenka je neplatná, túto skutočnosť hneď a to tak, že si text zmenky prečíta. Týka sa to aj Najvyššieho súdu SR, ktorý rozhodoval vo veci a ktorý aj zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave.

K tomuto tvrdeniu pána generálneho prokurátora, odpovedá samotné ustanovenie § 122 O. s. p., podľa ktorého súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 125 OSP za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok atď. O tom, ktorý dôkaz súd vykoná alebo nie, rozhoduje iba súd a nie účastníci konania a vykonávanie dokazovania súdom na pojednávaní je vyjadrením zásady priamosti.

Súdy tak aj konali a jednotlivými dôkaznými prostriedkami, tak ako to ustanovuje OSP v ustanovení § 125 zisťovali skutočnosti dôležité pre svoje rozhodnutie.

V tomto smere námietky generálneho prokurátora neobstoja a sú v hrubom rozpore s ustanoveniami OSP.

Záverom vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu žalovaný navrhol, aby dovolací súd v súlade s ustanovením §243i ods. 2 O. s. p. s použitím § 243b ods. 5 O. s. p. rozhodol tak, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odmietne, resp. podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e, § 243f, § 243g, § 243h O. s. p., preskúmal rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa, ako aj konania, ktoré im predchádzali, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je potrebné zamietnuť pre nedôvodnosť.

Dovolací súd pri tomto preskúmaní zistil, že závery generálneho prokurátora nie sú opodstatnené. Napadnutými rozhodnutiami prvostupňového i odvolacieho súdu nebol porušený zákon č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový (ZZŠ) v ustanoveniach § 75 a 76 ods. 1. Neboli tak splnené zákonné predpoklady pre dôvodné podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom obsiahnuté v ustanovení § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s ustanovením § 243e ods. 1 O. s. p..

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto

ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p., mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením veci je treba rozumieť činnosť súdu, pri ktorej tento zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu úpravu na zistený skutkový stav. Pod nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Týmto dovolacím dôvodom možno napadnúť nielen právny záver odvolacieho súdu týkajúci sa bezprostredne predmetu konania, ale i posúdenie predbežnej otázky odvolacím súdom, posúdenie dôkazného bremena a pod.. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

V danom prípade si dovolateľ predovšetkým neujasnil, čo bolo predmetom občianskeho súdneho konania. Dovolateľ v mimoriadnom dovolaní opakovane uvádza, že v spornej zmenke je uvedený dátum jej splatnosti, a to deň 23. január 2003. V spise sa však takáto zmenka nenachádza a zmenka s takýmto dátumom ani nebola predmetom konania. Z obsahu spisu, ako aj z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí, nepochybne vyplýva, že predmetom konania je zmenka, v ktorej, okrem iného, je ako dátum splatnosti uvedený deň 10. január 2003, ako na to správne poukazuje aj žalovaný vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu. Keďže dovolací súd je viazaný rozsahom, ako aj dôvodmi, mimoriadneho dovolania, túto jeho vadu nemohol nechať bez povšimnutia. Súd každý úkon posudzuje podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O. s. p.). Keďže dovolateľ opakovane ako dátum splatnosti uviedol deň 23. január 2003, dovolací súd logicky dospel k záveru, že dovolateľ skutočne vychádza z toho, že predmetom konania je zmenka s dátumom splatnosti 23. január 2003. K tomu mohlo dôjsť aj tým, že je známe, že bývalý riaditeľ žalovaného, pán D., podpísal viacero zmieniek (podľa súdu prvého stupňa išlo o okolo 30 zmieniek), ktoré sú predmetom konania. Teda zo strany dovolateľa zjavne nešlo o chybu v písaní alebo o preklep. Tomu nasvedčuje aj skutočnosť, že počas dovolacieho konania, ktoré trvalo vyše roka a pol, generálny prokurátor zotrval na jeho obsahu a netvrdil, že došlo k chybe v písaní. V tejto

súvislosti je potrebné poukázať aj na určité osobitosti zmenkového konania, ktoré je prísne formálne, platí v ňom koncentračná zásada, a preto aj procesnoformálne pochybenie môže ovplyvniť výsledok konania. Už v tejto samotnej vade videl dovolací súd dôvod na zamietnutie mimoriadneho dovolania.

Dovolací súd sa však nestotožnil ani s ďalšou námietkou dovolateľa. Ide o námietku, ktorou dovolateľ spochybňuje závery napadnutých rozsudkov v tom, že v spornej zmenke sú uvedené dva protichodné údaje o jej splatnosti.

Súd prvého stupňa, po rozsiahlom dokazovaní týkajúcom sa vyplňovacieho práva k spornej zmenke (AS 3/98), dospel k záveru, že na zmenke sú uvedené dva protichodné, navzájom sa vylučujúce, údaje týkajúce sa jej splatnosti. Tento záver vyvodil z toho, že na zmenke na jednej strane je uvedený ako deň splatnosti dátum 10. 01. 2003, ktorý bol dopísaný dodatočne (ako je uvedené vyššie, dovolateľ si tento dátum neosvojil). Na strane druhej splatnosť je vyjadrená aj textom „zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“, čo znamená, že platenie musí byť vykonané hneď, keď oň majiteľ zmenky požiada. Dovolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvého stupňa stotožňuje tak isto, ako to urobil už aj súd odvolací. Odvolací súd tieto závery súdu prvého stupňa považoval za tak presvedčivé, že v odôvodnení svojho rozhodnutia tejto otázke ani nevenoval bližšiu pozornosť a navyiac uviedol ďalšie dôvody, pre ktoré podľa jeho právneho názoru bolo potrebné žalobu zamietnuť.

Vzhľadom na obsah námietky dovolateľa, dovolací súd k danému právnemu názoru súdov nižšieho stupňa dodáva:

V danom prípade ide o vlastnú zmenku, a preto podľa ustanovenia § 76 ods. 2 ZZŠ, o vlastnej zmenke, v ktorej niet údajá zročnosti, platí, že je zročná na videnie. Uvedené znenie je obdobné ako ustanovenie § 2 ods. 2 citovaného zákona týkajúce sa cudzej zmenky. Teda z citovaného ustanovenia § 76 ods. 2 ZZŠ nepochybne vyplýva, že v zmenke údaj o zročnosti nemusí byť uvedený. Ak nie je tento údaj uvedený, ide o zmenku na videnie. Teda údaj o splatnosti nie je podstatnou náležitosťou zmenky. Deň splatnosti v zmenke môže byť uvedený rôzne (§ 33 ods. 1 ZZŠ), pri zmenke na určitý deň môže byť vymedzený konkrétnym dátumom, jednodenným sviatkom alebo iným významným dňom atď. Aj keď zákon umožňuje vymedziť splatnosť zmenky rôznorodo, toto vymedzenie nepochybne musí byť

vždy určité. O neurčité vymedzenie splatnosti ide napr. vtedy, ak v dátume nie je napr. uvedený rok, ak je uvedených viacero dátumov, ale aj ak je kalendárny dátum spochybnený ďalším textom.

V danom prípade v spornej zmenke splatnosť uvedená je, a to spôsobom ako to vymedzil už súd prvého stupňa. Preto správne tento súd riešil otázku, či toto vymedzenie je dostatočne určité, či o skutočnom dátume splatnosti nie sú pochybnosti. Ak by ako deň splatnosti bol uvedený kalendárny dátum 10. január 2003 (prípadne iný dátum, napr. 23. január 2003, ako to uvádza dovolateľ, avšak vždy iba jeden dátum), o dni splatnosti by pochybnosti neboli. V danom prípade však za kalendárnym dátumom 10. január 2003 je uvedený text „Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“. Je nepochybné, že ak by v spornej zmenke bol uvedený iba tento text (zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne), tiež o dni splatnosti by neboli pochybnosti, pretože splatnosť by bola daná len na vôľu veriteľa. Keďže ale v spornej zmenke je uvedený aj konkrétny kalendárny dátum, ale aj text – zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne, ktoré vymedzenie splatnosti sa môže, ale ani nemusí, zhodovať s uvedeným kalendárnym dátumom, preto logicky nemožno dospieť k inému právnomu záveru, než ku ktorému v tomto smere dospel súd prvého stupňa, teda, že tieto dva údaje si navzájom odporujú, a preto sporná zmenka je neplatná.

S uvedeným záverom nemá nič spoločné námietka dovolateľa týkajúca sa dĺžky konania, ani jeho námietka, že spornú zmenku nepovažoval za neplatnú ani predchádzajúci odvolací senát, totiž v tomto smere neexistuje právna viazanosť medzi jednotlivými odvolacími senátmi.

Dovolací súd sa však stotožňuje s námietkou dovolateľa týkajúcou sa spôsobilosti generálneho riaditeľa, Ing. J. D., podpisovať spornú zmenku. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že tento riaditeľ nebol spôsobilý žalovaného zmenkovo zaviazat' v čase krátko pred odvolaním zo svojej funkcie, o čom vedel. Aj dovolací súd tento záver odvolacieho súdu považuje za absurdný predovšetkým z dôvodov uvedených dovolateľom. Keďže ide o úplne scestný právny názor nezodpovedajúci právnomu poriadku Slovenskej republiky, dovolací súd nepovažuje za potrebné s touto otázkou sa ďalej zaoberať.

V zásade možno súhlasiť aj s konštatovaním dovolateľa, že nie je možné, aby nárok zo zmenky bol premlčaný a aby súčasne išlo o neplatnú zmenku. Dovolateľ však bližšie tento názor neodôvodnil, a preto nie je zrejmé, z akých úvah v tomto smere vychádzal a aký mienil

z neho vyvodit' záver. Napriek tomu dovolací súd k tejto otázke poznamenáva, že súd prvého stupňa prioritne žalobu zamietol z dôvodu, že sporná zmenka je neplatná, čo aj náležite odôvodnil. Až v ďalšej časti odôvodnenia súd prvého stupňa konštatuje, že terajší majiteľ zmenky ju nadobudol indosáciou 19. 12. 2002, teda v čase, keď zmenkový nárok voči príjemcovi bol už premlčaný, pritom ale výslovne neuvádza, že žalobu zamietla aj z tohto dôvodu. Preto nepochybil, ak sa zaoberal aj s touto otázkou. Naviac dovolateľ jeho závery, pokiaľ ide o lehoty, vôbec nespochybňuje, a preto ani dovolací súd ich správnosť nemôže posudzovať. Ak by bola žaloba zamietnutá pre premlčanie a dovolateľ by tento záver súdu prvého stupňa v dovolaní nenamietal, javí sa, že ostatné jeho námietky by boli bezpredmetné.

Dôvodnosť týchto dovolateľových námietok však nič nemení na názore dovolacieho súdu, že sporná zmenka je neplatná, a že v pomerne stručnom mimoriadnom dovolaní sú vady, pre ktoré mu nemožno vyhovieť. Teda aj keď uvedené námietky dovolateľa sú dôvodné, napriek tomu dovolací súd napadnuté rozsudky považuje za vecne správne, a preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

Na záver dovolací súd poznamenáva, že nemožno súhlasiť s právnym názorom žalovaného, že mimoriadne dovolanie narúša zásadu právnej istoty, preto je vo všeobecnosti neprípustné a je potrebné ho odmietnuť. Túto otázku už riešil Ústavný súd Slovenskej republiky, pričom prípustnosť mimoriadneho dovolania nespochybnil, pričom vymedzil podmienky, za ktorých je prípustné. Pritom dospel k záveru, že na jeho podanie nie je oprávnený minister spravodlivosti, ale len generálny prokurátor. Generálny prokurátor v súlade s týmto nálezom a následnou právnou úpravou aj postupuje (č. PL ÚS 43/95 z 10. septembra 1996, uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 281/1996).

Žalovaný, ktorý v dovolacom konaní bol úspešný, trov dovolacieho konania nevyčíslil, pred vyhlásením rozsudku jeho právna zástupkyňa uviedla, že práva na náhradu týchto trov sa zrieka, a preto dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania tomuto účastníkovi nepriznal.

K uvedeným záverom dovolací päťčlenný senát dospel jednohlasne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. augusta 2011

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.